

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ
KOORDİNASYON BİRİMİ

**Ortaöğretim Öğrencilerinde Sosyalleşme ve İletişim Problemlerinin
Öğrenime Yansımalarını Gidermek Amacıyla Akran Öğretiminde
Disiplinerarası Etkinlikler**

Proje No: FBA-11-3421

Normal Araştırma Projesi

SONUÇ RAPORU

Proje Yürütücüsü:
Yrd. Doç. Dr. Fatma Bozkurt
Eğitim Fakültesi/İlköğretim Bölümü

Araştırmacı Öğr. Gör. Seyhan Ekinci
Eğitim Fakültesi/İlköğretim Bölümü

Temmuz 2012

KAYSERİ

TEŞEKKÜR

Bu çalışmada emeği geçen Kayseri N. Mehmet Baldöktü Anadolu Lisesi, Kocasinan Sami Yangın Anadolu Lisesi, Melikgazi Necdet Taş Anadolu Lisesi ve Kocasinan Ahmet Eren Anadolu Lisesi'nde görevli müdür ve öğretmenlerine, öğrencilerine, Eğitim Fakültesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerine, Erciyes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Koordinasyon Birimi tarafından sağlanan kaynaklar için yetkili birimlere teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	5
3. GEREKÇE VE YÖNTEM	7
4. BULGULAR	13
5. TARTIŞMA VE SONUÇ	48
KAYNAKLAR	59

ÖZET

Yapılan çalışma, ikincil sosyalleşme yeri olarak bilinen okul ve özellikle de ergenlik dönemine denk olan ortaöğretimi kapsamaktadır. Bu çalışmada belirlenen beş Anadolu Lisesi'nin son üç yılına ait ders notları gözden geçirilmiş ve cinsiyet dikkate alınarak derslere göre başarıları incelenmiştir. Öğrencilerin ders notları dikkate alınarak uygulanan mülakat, öğrencilerin başarı gözetmeksizin derslere ve mesleklere cinsiyet yükledikleri belirlenmiştir. Öğretmenler ile birlikte hazırlanan disiplinlerarası etkinlikler oluşan bu düşüncenin minimize edilmesini ve her iki cinsiyetin grup çalışmaları ile iletişimlerinin güçlenmesini sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: İletişim, Hizmetiçi Eğitim, Sosyalleşme

ABSTRACT

The work covers the secondary school, which is known as the secondary socialization in school and is the period of puberty. In this work there are five Anatolian High School determined to investigate lecture notes for the last three years of these schools in view of gender and success of these lectures. By applying an interview in account of the students' lecture notes, there was shown that without regard to the success, the students have been install to lectures and vocations gender. The interdisciplinary activities prepared with the teachers provide to minimized this thought of the students and with group exercises of both gender to empowerent their communications.

Keywords: Communication, In-service Training, Socialization

1. GİRİŞ

Sosyalleşme, insanı sosyal sistemin üyesi haline getiren bir süreçtir. Bu durumda insan, toplumdaki diğer bireylerle paylaştığı sosyal etkilerin sonucu olarak bir şahsiyet halini almaktadır [1]. Diğer bir deyişle sosyalleşme, bireysel tutum ve davranışların, bir veya daha fazla sayıdaki bireylerle bir sosyal çevrede etkileşimi sonucu meydana gelmektedir. Sosyalleşme, toplumsal değerlerin aktarımı ve yaygınlaştırılmasıyla, sosyal hayatın yaşanması, geleceğe doğru devamlılığı sağlamaktadır. Bu süreçler, bireyin bebeklik çağlarından başlayarak hayatı boyunca devam eder ve çocuğun yetiştirilmesi, eğitim, meslek edinilmesi gibi birçok alanı kapsar [2].

İnsanların sosyalleşmesi çok karmaşık bir süreçtir. İnsan, etrafında bulunanların, her gün karşılaştığı sayısız olayların ve kişilerin, içinde bulunduğu sosyo-ekonomik-kültürel koşulların, gelenek, töre ve yasaların, fiziksel çevrenin ve sayılmakla bitmeyen daha pek çok etkenin etkisindedir. Bu etkenlerin karmaşık etkileşimi sonunda insan bir kişi olarak belirir. Bu etkenlerin oluşturduğu karmaşık bütün hiçbir zaman iki ayrı insan için tıpatıp aynı olmayacağından, hiç kimse bir diğerinin tıpatıp aynısı değildir[3]. Bu durumda insanın toplumdan beklentisi, ilgisi ve merakı da aynı olmayacağından, ancak bireyin doğru yönlendirilmesiyle, insan toplumu geliştiren ve ilerleten bir varlık olur. Bu düşünce doğrultusunda, eğitim-öğretim sürecinin bireyin sosyalleşmesini etkileyen en önemli kurum olması sebebiyle son yıllarda birey-okul-sosyalleşme ilişkisinin öğretim sürecine yansımaları üzerine çalışmalar yapılmaya başlanmıştır (bakınız [4-8, 13-15]).

İkincil sosyalleşme yeri olarak bilinen okul ve özellikle de ergenlik dönemine denk olan ortaöğretim, öğrencilerin kimlik problemleri yaşadığı, toplumsal kabule önem verdiği ve bu sebeple de eğitim-öğretim sürecinde de sorunlarla karşılaştığı bir dönemdir. Burada kuşkusuz sosyalleşme problemleri içinde, bireyin o dönemlerdeki iletişim sorunları sebebiyle toplum ile kendisi arasına ördüğü duvarlar göz ardı edilmemelidir. İletişim genel olarak insanlar arasındaki düşünce ve duygu alışverişi olarak ele alınmaktadır [16]. Amacı, alan ve veren arasında bilgi, düşünce ve tutum ortaklığı yaratmaktır [17]. İşte burada aile kadar öğretmenlere de büyük sorumluluklar düşmektedir. Yani, öğretmenin görevi sadece alanı ile ilgili öğretim yöntemleri ve teknikleri kullanarak ders anlatması değildir. Öğretim sürecinde öğrenci ile kurduğu iletişim, öğrencinin gizil güçlerini fark etmesi ve ettirmesi, bunun için gerekli bilgi ve beceriye sahip olması ve bu sayede neyi istediğini bilen ve bunu yapacak

özgüvene sahip bireyler yetiştirmek de öğretmenin görevleri arasındadır.

Daha önce de bahsedildiği gibi hiçbir birey diğerrinin tıpatıp aynısı değildir. Bu düşünceyi eğitim-öğretime aktardığımızı, her öğrencinin ilgisini, merakını uyandıracak ve giderecek, yeteneklerini ortaya çıkaracak tek tip ders düşünmek de imkânsızdır. Bu durumda bir öğrencinin, örneğin matematik dersinden başarısız olmasının sebebi matematiksel zekâsının olmaması ile mi gerekçelendirilmeli yoksa ilgi duyduğu bir konu veya ders ile disiplinler arası aktarım yapılmamış olmasından mı kaynaklanmaktadır? Bu düşünce son yıllarda yurt dışında üzerinde durulan ve çalışılan bir soru olup, birçok etkinliklerle cevaplar aranmaya çalışılmaktadır.

Bunlardan biri Almanya’da Bielefeld Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi’nin ve bu Üniversite’ye bağlı UNESCO- Proje okulu olan Bielefeld Oberstufen Koleji’nde yapılan çalışmalardır [5]. Dr. Stephan Holz (Matematik ve Felsefe üzerine doktora yapmış, Oberstufen Koleji’nde öğretmen) ve Dr.Tuncer Cabadağ’ın (Edebiyat ve Sosyoloji üzerine doktora yapmış, Oberstufen Koleji’nde öğretmen) Lise öğrencileri ile birlikte okulda verdikleri Gender Kurslarında kişilerin bireysel farklılıkları, beklentileri ve toplumun bireyden beklentileri üzerine etkinlikler yapmaktadırlar. Bu çalışmalar sayesinde öğrenciler, duygu ve düşüncelerini iletebilecekleri bir ortama sahip olduklarından, birbirlerini anlayan, empati kurabilen bireyler olarak bu hızla değişen ve gelişen dünyada sosyalleşme sorunlarında düzelme kaydetmekte ve böylece motivasyonlarının artmasıyla derslerinde dikkate değer başarıya sahip olmaktadır[6].

Yine Almanya’da bu konular üzerinde çalışmalar yapmış olan Dr. Stephan Hahn, okuldaki sosyalleşmenin öğretime yansımaları üzerinde durmuş [7] ve “liseden beklentimiz nedir?” sorusuna cevap ararken öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda disiplinlerarası ders etkinliklerine ihtiyaç duyulduğunu vurgulamıştır. Burada öğrencilerin cinsel kimlikleri doğrultusunda derse ilginin de farklı olduğu ve akran öğretiminde kız ve erkekten oluşan grup çalışmalara yer verilmesi gerektiğinin altını çizmiş, yaptığı projelerde elde ettiği sonuçları uluslararası çalışmalarında yayınlamıştır [8-15, 18-21].

Aynı düşünce doğrultusunda Duisburg-Essen Üniversitesi’nde sosyalleşme, okul ve cinsiyet üzerine çalışmalar yapılmış, ziyaret edilen okullarda cinsel kimlik temel alınarak ders aktiviteleri incelenmiş ve davranış analizleri yapılmıştır. Yapılan mülakatlar ve derslere gözlemleri sonucunda erkeklerin daha çok bedensel güçlerini ortaya çıkarabilecekleri derslerde kendilerini gösterirken ve doğa bilimlerine ilgi duyarken, kızların iletişim

becerilerini geliştiren sosyal dersleri sevdikleri görülmüştür. Karşı cins ile yapılan kız erkek etkinlik çalışmalarında ise önce çekimsel yaklaşımlar, daha sonra ise birbirinin zayıf güçlerini geliştiren çalışmaların ortaya çıktığı görülmüştür [22-31].

Hizmet içi eğitim çalıştay ve projeleri birlikte düzenlediğimiz Oberstufen Koleji öğretmenleri ile görüşmelerimizde, “öğretmenlik yapma” becerisinin sadece alan ile kısıtlı olmaması gerektiği, hızla değişen dünyada öğrencilerimizin sadece toplumun bir parçası olmak için çaba gösteren bireyler değil, aynı zamanda toplumu yönlendirecek potansiyele sahip olduğunu bilen ve bu doğrultuda hareket eden bireyler kazandırmanın da, okula ve öğretmene düşen görevler arasında olduğu düşüncesi hakimdi.

Bu düşünceden hareketle, Kayseri Merkez’de yer alan liselerde görev yapan rehberlik ve branş öğretmenleri ile birlikte “Ortaöğretim Öğrencilerinde Sosyalleşme ve İletişim Problemlerinin Öğrenmeye Yansımaları ve Akran Öğretimi ile Disiplinler arası Etkinlikler” üzerine çalışmalar yapılması amaçlanmaktadır. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre ders başarıları ve sosyalleşme sorunları, yaşadıkları ergenlik dönemlerinin ders başarısına veya ilgisine yansımaları ile ilgili yapılan yurt dışı çalışmaları yerinde incelenmek amacıyla öncelikle Dr. Stephan Holz, Dr. Tuncer Cabadağ ve Dr. Stephan Hahn’ın öğrenciler ile birlikte yaptıkları çalışmalar gözden geçirilecektir. Bunun için iki hafta boyunca bu çalışmaların yapıldığı okullarda gözlem ve mülakat yapılacak, elde edilen istatistiksel sonuçlar analiz edilecektir.

Milli Eğitim Müdürlüğünden Kayseri Merkez’den 5 okul belirlemeleri istenilecektir. Bu çalışmada iznin kapsamı, ders gözlemi, öğrenci, Müdür, Matematik ve Rehberlik öğretmenleri ile görüşme ve mülakat, proje sürecinde iki defa Matematik ve Rehberlik öğretmenlerinin proje çalıştayına katılmaları ve yapılan etkinlikleri sınıflarına uygulamaları için olacaktır. Hedeflenen kitlenin küçük ve belirli bir bölgeden seçilmesinin sebebi, seçilen okullarda öğrenci düzeylerinin ve sosyo-ekonomik koşullarının birbirlerine yakın olması gerektiğidir. Böylece, eğitim-öğretim sürecinde yaşanan problemlerin temelden gelen bilgi eksikliği veya ekonomik problemler olmayacaktır.

Bu okullardan son iki yılın matematik ders notları alınacak ve kız-erkek başarı dağılımları dikkate alınarak istatistiksel sonuçlar elde edilecektir. Diğer taraftan yine diğer derslerde de başarı-başarısızlık cinsiyete göre incelenilecek ve hangi derslerle uyumlu disiplinler arası ders planlanabileceği belirlenecektir. Müfredat yapısı dikkate alınarak kız ve erkek öğrencilerin birbirlerinin eksik bilgilerini tamamlayabilecek ve sosyolojik uyum sağlayabilecekleri akran öğretim uygulamaları hazırlanacaktır. Hazırlanan etkinlikler Eğitim Fakültesi İlköğretim

Bölümü Matematik Öğretmenliği Bölümü'ndeki öğrencilere uygulanacak ve elde edilen sonuçlar ve düşünceler dikkate alınarak tekrar etkinlik gözden geçirilecektir.

Öğrencilerin ilgi alanları ve başarılı-başarısız oldukları dersler dikkate alınarak oluşturulan etkinlikler çalıştayda öğretmenlere sunum-öğretim ve denemelerden oluşacak şekilde uygulanacaktır. Bu çalıştay sonunda öğretmenler,

- Cinsiyetin ve sosyalleşme problemlerinin derse olan etkisini görecektir
- Yurt dışında bu konu ile yapılmış çalışmalar ve sonuçlar hakkında bilgi sahibi olacak ve bu konuda bilinçlendirilecekler,
- Kendilerini öğrenci gibi düşünüp yapılan etkinlikleri uygulamaları esnasında empati kurup birbirlerinden beklentileri ortaya çıkacak,
- Yapılan etkinlikleri derste uygulamalarıyla yapılan çalışmaların iddialarını deneme olanağına sahip olacaklardır.

Çalıştaydan sonra proje takviminde belirlenen aylar içinde öğretmenler okullarında ziyaret edilecek ve ders gözlemlerinde bulunup hem öğrenci hem de öğretmenlerle mülakatlar yapılacaktır.

İkinci çalıştay eğitiminde yeni etkinlikler uygulanacak ve öğretmenlerin de bu düşünce doğrultusunda etkinlikler yapmaları istenilecektir. Bu çalıştay da sunum-öğretim ve denemelerden oluşacaktır. Çalıştay sonunda öğretmenler,

- Yapılan yeni çalışmalar ve birinci çalıştayın sonuçları hakkında bilgilendirilmiş olacak,
- Kendilerinin de bu düşünce doğrultusunda yeni etkinlikler yapabilme becerisi kazanacak,
- Mikro öğretim uygulanması sebebiyle kendilerini de değerlendirme olanağına sahip olacaklardır.

Proje sürecinde ve sonuçtan elde edilenler rapor halinde hazırlanıp aşağıda belirtilen maddeler altında ulusal ve uluslar arası dergilere yayınlanmak üzere gönderilecektir;

a.Akran öğretiminde, gender grup çalışmalarının öğretim sürecine katkısı

b.Bu tür etkinliklerin sınıfın sosyalleşmesine ve bireyin gizil güçlerinin farkına varmasına sağladığı katkı

2. GENEL BİLGİLER

Ortaöğretim’de sosyalleşme ve iletişim problemlerinin okula ve derslere yansımaları ülkemizde yeni farkına varılan ve uluslar arası literatürler incelendiğinde yurt dışında son yıllarda önemle üzerinde durulan bir konudur.

Şimdiye kadar ülkemizde, öğretim sürecinin müfredat yapısı dikkate alınarak öğretim yöntem ve tekniklerle yapılandırmacı yaklaşıma uygun çalışmalar yapılmaktaydı. Fakat bu çalışmalarda göz ardı edilen, hızla değişen ve gelişen dünyada öğrencinin yaşadığı “hıza yetişememe” veya “yetersizlik” kaygısı idi. Bu kaygı, öğrencinin sosyolojik ve psikolojik yapısını zedelerken kendine olan özgüveni de yitirmesiyle eğitim-öğretim sürecinden uzaklaşmasına neden olmaktadır. Benzer problemlerin yaşandığı yurt dışında, yapılan çalışmalar, eğitim-öğretim yapısının öğrencinin geçirdiği psikolojik ve sosyolojik evreleri dikkate almadan inşa edildiği vurgulamaktadır. Bu durumda, özellikle de ortaöğretim öğrencilerinin yaşadığı ergenlik dönemi dikkate alındığında kendini bile tanımayan bireyler yetiştirdiğimizin farkına varmaktayız. Bireyin kendi gizil gücünü keşfedeceği ortamın hazırlanması ve bu doğrultuda hedeflediği amaca ulaşabilecek potansiyele sahip olduğunun fark ettirilmesi öğretmene düşen görevler arasındadır. Fakat şu anki hizmet içi eğitim kursları dikkate alındığında bu kursların teorik öğretim yöntem ve teknik bilgisi vermekten öteye gitmediği de bilinen bir gerçektir. Bu sebeple, öğretmenlerin sosyolojik ve psikolojik bunalım evresinin farkına varıp, farklı etkinliklerle öğrencilerin ilgi duydukları derslerle başarısız oldukları dersler arasında bağ kurabilecekleri bilgi ve beceriye sahip olmaları için “problem tespit ve analiz” kursları almaları gerekmektedir.

Bu düşünce doğrultusunda bu projede hedeflenen, öğretmenin öğrencilerdeki sosyalleşme problemlerine dikkatini çekip, yurt dışında bu konu ile yapılmış çalışmalar ve sonuçlar hakkında bilgi sahibi etmek, akran öğretim ve okullardaki istatistiksel veriler esas alınarak derslerde uygulayabilecekleri çeşitli etkinlikler tartışmak ve benzer etkinlikleri de tasarlayacak beceriyi kazandırmaktır.

Ülkemizde öğretmenlere sunulan hizmet içi eğitim kursları ne yazık ki sadece öğretmenlerin alanlarına yönelik derslerin eğitimsel yaklaşımı hakkında bilgi vermektedir. Bu durumda ortaöğretimde okuyan öğrencilerin sosyolojik ve psikolojik durumları bu kurslarda dikkate alınmamaktadır. Yapılan çalışmalar, öğrencilerin cinsel kimliğinin, içinde bulunduğu döneme göre oluşan ilgi ve beklentilerin eğitim-öğretim sürecinde göz ardı edilmemesi gerektiği

sonucuna vardırımıştır. Eğitim-öğretim sürecinde bu ihmalkarlığın öğrencinin dersten uzaklaşmasına ve öğretimden soğumasına neden olmaktadır. Bu sebeple, cinsel kimlikten kaynaklanan ders odaklanmaları incelenmiş ve birbirlerinin zayıf yönlerini tamamlamaları amacıyla yapılandırıcı yaklaşımda yer alan akran öğretiminden faydalanılarak disiplinler arası ders etkinlikleri tasarlanması uygun bulunmuştur. Böylece hem derse ilgilerinin tekrar oluşması sağlanmakta hem de sınıf içi sosyalleşme problemleri giderilmektedir. Bu çalışmalar esnasında öğretmene düşen görev bu etkinlikleri tasarlama ve yürütme becerisine kavuşup farklı disiplinlerdeki meslektaşları ile ortak ders tasarlamının gereğinin farkına varmasıdır.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Yapılandırmacı yaklaşımda her ne kadar akran öğretimi bilinen bir yöntem olsa da öğrencilerin cinsiyetlerine göre de ders ilgilerinin oluştuğu yurt dışında incelenilen bir çalışma sahası olmuştur. Yapılan literatür taramalarında bu tür çalışmaların yurt içinde yapılmamış olduğu ve bu nedenle bir ilk arz edeceği, yurt dışında ise son yıllarda üzerinde durulup çeşitli projelerle araştırıldığı görülmüştür. Bu durumda akran öğretimi için öncelikle öğrencilerde “cinsiyet” dikkate alınarak ders başarıları ve başarısızlıklarının gözden geçirilmesi gerektiği ve birbirlerinin zayıf yönlerini tamamlayan, gizil güçlerini ortaya çıkaran, içinde bulundukları sosyolojik ve psikolojik durumları göz önünde bulundurarak disiplinler arası ders etkinliklerinin oluşturulması gerektiği kanaatine varılmıştır. Bu sebeple öğrencilerin cinsiyetlerine göre ders başarıları ve sosyalleşme sorunları, yaşadıkları ergenlik dönemlerinin ders başarısına veya ilgisine yansımaları ile ilgili yapılan yurt dışı çalışmaları yerinde incelenmek amacıyla bu okullarda iki hafta boyunca ders ve okul gözlemlerinde bulunmak, yapılan çalışma raporlarını ve istatistiksel verileri incelemek gerekmektedir. Yapılan gözlemler ve görüşmeler projeden istenilen kamera, kayıt cihazı ve fotoğraf makinesi ile belgelenecek ve böylece proje süresince tekrar inceleme olanağına sahip olunacaktır.

İznin kapsamı, ders gözlemi, öğrenci, Müdür, Matematik ve Rehberlik öğretmenler ile görüşme ve mülakat, proje sürecinde iki defa Matematik ve Rehberlik öğretmenlerinin proje çalıştayına katılmaları ve yapılan etkinlikleri sınıflarına uygulamaları olacak şekilde Milli Eğitim Müdürlüğünden Kayseri Merkez’den 5 okul belirlemeleri istenilecektir. Hedeflenen kitlenin küçük ve belirli bir bölgeden seçilmesinin sebebi seçilen okullarda öğrenci düzeylerinin ve sosyo-ekonomik koşullarının birbirlerine yakın olması gerektiğidir. Böylece, öğretim sürecinde yaşanan problemlerin temelden gelen bilgi eksikliği veya ekonomik problemler olmamalıdır.

Belirlenen ve çalışma yapılması için izin alınan okullarda kayıtlı son iki yılın matematik ders notları alınacak ve kız- erkek başarı dağılımları dikkate alınarak istatistiksel sonuçlar elde edilecektir. Diğer taraftan yine diğer derslerde de başarı-başarısızlık cinsiyete göre incelenilecek ve hangi derslerle uyumlu disiplinler arası ders planlanabileceği belirlenecektir. Belirlenen okullarda incelenilen derslerde kız-erkek dağılımının uyumlu olup olmadığı incelenilecek, uyumluluk varsa, çalışmanın devamı için uygun okullar tespit edilmiş olunur, eğer uyumsuzluklar varsa benzer istatistiksel verilere sahip okullar belirlenmeye çalışılacaktır.

Uyumlu olduğu kanaatine varılan okullar belirlendikten sonra Almanya’da elde edilen sonuçlar dikkate alındığında tespit edilen derslerde her iki ÷lkede kız ve erkeklerin ilgi duydukları derslerin benzer olup olmadığı incelenecektir. Elde edilen sonuçların benzer olması halinde Almanya’da projede kullanılmış olunan etkinlikler müfredat yapısı dikkate alınarak çalıştaylarda uygulamak üzere düzenlenecektir. Cinsiyet dikkate alındığında başarılı-başarısız olunan derslerde uyumsuzluk varsa, bu taktirde Kayseri’de belirlenen sonuçlara göre etkinlikler oluşturulacak ve akran öğretiminde her iki cinsiyetin başarılı-başarısız oldukları derslerde birbirlerinin eksikliklerini grup çalışmalarında tamamlayacak şekilde disiplinler arası ve sosyolojik uyum sağlayacak etkinlikler tasarlanacaktır. Çalışma sürecinde elde edilen veriler ve tasarlanan etkinlikler için projeden alınan masaüstü bilgisayarlar kullanılacak, gerekli çıktılar alınacaktır.

Elde edilen veriler doğrultusunda hazırlanan etkinlikler Eğitim Fak÷ltesi İlköğretim Bölümü Matematik Öğretmenliği Bölümü’ndeki öğrencilere uygulanacak ve elde edilen sonuçlar ve düşünceler dikkate alınarak tekrar etkinlik gözden geçirilecektir. Bu çalışmada projeden alınan projeksiyon aleti ile yurt dışındaki kayıtlar ve fotoğraflar üzerinde de konuşulması amaçlanmaktadır. Etkinlik malzemeleri projeden istenilecek çok fonksiyonlu yazıcıda çoğaltılacaktır.

Öğrencilerin ilgi alanları ve başarılı-başarısız oldukları dersler dikkate alınarak oluşturulan etkinlikler çalıştayda öğretmenlere uygulanacaktır.

Sunum: Eğitim Fak÷ltesi toplantı salonuna taşınacak projeksiyon aleti ile öncelikle yurt dışında edinilen bilgiler ve yapılan çalışmalarla ilgili bilgiler verilecektir. Bu konuda yapılmış çalışmalar hakkında düşünceler alınacak ve yorumlanacaktır.

Öğretim: Lisede öğrenci olduklarını düşünmeleri istenilerek farklı cinslerden oluşan gruplar oluşturulacak ve grup çalışmaları yapılarak elde edilen sonuçlar ve düşünceler tartışılacaktır. Öğrencilerin dersten beklentileri ve bu doğrultuda neler yapılabileceği konuşulacaktır.

Denemeler: Söz konusu etkinlikleri, öğretmenlerin derslerde uygulamaları ve dağıtılan etkinlik rapor kâğıtlarını etkinlik sürecini dikkate alarak doldurmaları istenilecektir.

Yapılan çalışmalar kameralarla kaydedilecektir. Bu çalıştay sonunda öğretmenler,

- Cinsiyetin ve sosyalleşme problemlerinin derse olan etkisini,
- Yurt dışında bu konu ile yapılmış çalışmalar ve sonuçlar hakkında bilgi sahibi olacak ve bu konuda bilinçlendirilecekler,
- Kendilerini öğrenci gibi düşünüp yapılan etkinlikleri uygulamaları esnasında empati

kurup birbirlerinden beklentileri ortaya çıkacak,

- Yapılan etkinlikleri derste uygulamalarıyla yapılan çalışmaların iddialarını deneme olanağına sahip olacaklardır.

Bu çalışmalardan sonra çalıştaya katılan öğretmenler okullarında ziyaret edilecek ve ders gözlemlerinde bulunup hem öğrenci hem de öğretmenlerle mülakatlar yapılacaktır. Çalışmanın bu aşamasında ses kayıt cihazı kullanılacaktır. Böylece hazırlanan raporun gerçekliği irdelenecek, öğrenci ile öğretmenlerden alınan dönütler doğrultusunda yeni etkinlikler gözden geçirilecektir. Etkinlik yapmayan öğretmenlere neden yapmak istemedikleri sorulacak ve izin vermeleri doğrultusunda belirlenen bir gün birlikte yapılması önerilecektir. Etkinlik yapıp raporu yazmayan öğretmenlere raporu yazmaları tavsiye edilip mülakatta elde edilen sonuçlar doğrultusunda öğretmenlerin raporlarda eksik yazdıkları tamamlanacaktır.

İkinci çalıştay eğitiminde yeni etkinlikler uygulanacak ve öğretmenlerin de bu düşünce doğrultusunda etkinlikler yapmaları istenilecektir. Bu çalıştay esnasında;

Sunum: Yapılan ilk çalıştaydan itibaren yapılan gözlemler ve mülakatlar sonucunda elde edilen bilgiler sunulacaktır. Görüşler alıp değerlendirilecektir.

Öğretim: Yeni etkinlikler yapılacak ve öğretmenlerin de bu düşünce doğrultusunda yeni etkinlikler yapmaları istenilecektir. Elde edilen sonuçlar bir raporda toplanıp bütün öğretmenlere elektronik ortamda iletilecektir. Böylece her öğretmenin uygulayabileceği yeteri kadar etkinlik mevcut olacaktır.

Denemeler: Öğretmenlerden belirledikleri bir günde kendileri ziyaret edileceği duyurularak o gün gönderilen etkinliklerden birini veya kendilerinin ürettiği bir etkinliği yapmaları rica edilecektir.

Yapılan çalışmalar kameralarla kaydedilecektir. Bu çalıştay sonunda öğretmenler,

- Yapılan yeni çalışmalar ve sonuçlar hakkında bilgilendirilmiş olunacak,
- Kendilerine de bu düşünce doğrultusunda yeni etkinlikler yapabilme becerisi kazandırılacak,
- Mikro öğretim uygulanması sebebiyle öğretmenler kendilerini de değerlendirme olanağına sahip olacaklardır.

Proje sürecinde ve sonuçtan elde edilenler rapor halinde hazırlanıp aşağıda belirtilen maddeler altında ulusal ve uluslar arası dergilere yayınlanmak üzere gönderilecektir;

a.Akran öğretiminde gender grup çalışmalarının öğretim sürecine katkısı

b.Bu tür etkinliklerin sınıfın sosyalleşmesine ve bireyin gizil güçlerinin farkına varmasına sağladığı katkı

Bu çalışmanın başarı ölçütleri aşağıda listelenmiştir;

1. Belirtilen konularda çalışmaları bulunan uzmanların araştırmalarını yerinde incelemek amacıyla Almanya’da okullar ziyaret edilecek, ders gözlemlerinde bulunulacak ve yazılmış olunan raporların ve sonuçların tutarlılığı araştırılmak amacıyla hem araştırmacılarla hem de bu okullardaki öğretmen ve öğrencilerle mülakatlar yapılacaktır. Akran öğretiminde “gender “ unsurunun dikkate alınarak öğretimin sürecinin tasarlanması ve böylece öğrencilerin gizil güçlerinin farkına varmaları ve kendilerini geliştirmeleri ülkemizde yapılmamış bir çalışma olduğundan bir ilk arz etmektedir. Bu öğretim sayesinde öğrencinin sosyalleşme probleminde düzelmeler kaydedilirken aynı zamanda gizil güçlerini de fark etmeleri ile kimlik gelişiminde yaşanan bunalımlar asgari düzeyde olmaktadır. Bu sebeple yapılan çalışmaları yerinde görüp incelemelerde bulunmak amacıyla bu konuda çalışmalar yapmış uzmanlarla ve proje çalışmasının yürütüldüğü okullarla görüşmelerde bulunmak proje adına bundan sonra atılacak adımlar için önemlidir.

2. Proje çalışması için Kayseri Merkez’den 5 ortaöğretim okulu için Milli Eğitim Müdürlüğünden izin istenilecektir. Bu iznin kapsamı; ders gözlemi, öğrenci, Müdür, Matematik ve Rehberlik öğretmenler ile görüşme ve mülakat, proje sürecinde iki defa Matematik ve Rehberlik öğretmenlerinin proje çalıştayına katılmaları ve yapılan etkinlikleri sınıflarına uygulamaları şeklinde olacaktır. Seçilen okullarda öğrenci düzeylerinin ve sosyo-ekonomik koşullarının birbirlerine yakın olmaları dikkate alınacaktır. Böylece, öğretim sürecinde yaşanan problemlerin bilgi eksikliği veya ekonomik sıkıntısı olmayan, sadece ergenlik döneminde yaşanan sosyal ve psikolojik problemler ve buna bağlı derslerden uzaklaşma olacaktır.

3. İzin alınan okullarda son iki yılın Matematik ders notları incelenecek, kız- erkek başarı dağılımları dikkate alınarak istatistiksel sonuçlar elde edilecektir. Buna göre, belirlenen

okullarda kızların ve erkeklerin başarılı-başarısız oldukları derslerde uyumluluk olup olmadığı incelenecektir. Eğer uyumluluk varsa, bu taktirde cinsiyet temel alınarak denk ders başarı veya başarısızlığa sahip okullar tespit edilmiş olunur. Eğer uyumsuzluklar varsa benzer istatistiksel verilere sahip okullar belirlenmeye çalışılacaktır. Uyumlu olduğu kanaatine varılan okullar belirlendikten sonra Almanya’da elde edilen sonuçlar dikkate alındığında tespit edilen derslerde her iki ülkede kız ve erkeklerin ilgi duydukları derslerin benzer olup olmadığı incelenecektir. Uyumluluk varsa Almanya’da projede kullanılmış olunan etkinlikler müfredat yapısı dikkate alınarak çalıştaylarda uygulamak üzere düzenlenecektir. Cinsiyet dikkate alındığında başarılı-başarısız olunan derslerde uyumsuzluk varsa, bu taktirde Kayseri’de belirlenen sonuçlara göre etkinlikler tasarlanacak ve akran öğretiminde her iki cinsiyetin başarılı-başarısız oldukları derslerde birbirlerinin eksikliklerini grup çalışmalarında tamamlayacak şekilde disiplinlerarası etkinlikler tasarlanacaktır.

4. Üçüncü maddedeki düşünce doğrultusunda tasarlanan etkinlikler Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Matematik Öğretmenliği Bölümü’ndeki öğrencilere uygulanacak ve elde edilen sonuçlar ve düşünceler dikkate alınarak tekrar etkinlik gözden geçirilecektir.

5. Öğrencilerin ilgi alanları ve başarılı-başarısız oldukları dersler dikkate alınarak oluşturulan etkinlikler çalıştayda öğretmenlere uygulanacaktır. Lisede öğrenci olduklarını düşünmeleri istenilerek farklı cinslerden oluşan gruplar oluşturulacak ve grup çalışmaları yapılarak elde edilen sonuçlar ve düşünceler tartışılacaktır. Söz konusu etkinlikleri derslerde uygulamaları ve dağıtılan etkinlik rapor kağıtlarını etkinlik sürecini dikkate alarak doldurmaları istenilecektir. Bu süreç içinde yapılan çalışmalar görsel kayda alınacaktır.

6. Çalıştaya katılan öğretmenler okullarında ziyaret edilecek ve ders gözlemlerinde bulunup hem öğrenci hem de öğretmenlerle mülakatlar yapılacaktır. Böylece hazırlanan raporun gerçekliği anlaşılmış olunacak ve öğrenci ile öğretmenlerden alınan dönütler doğrultusunda yeni etkinlikler tasarlanmış olunacaktır. Etkinlik yapmayan öğretmenlere neden yapmak istemedikleri sorulacak ve izin vermeleri doğrultusunda belirlenen bir gün birlikte yapılması önerilecektir. Etkinlik yapıp raporu yazmayan öğretmenlere raporu yazmaları tavsiye edilip mülakatta elde edilen sonuçlar doğrultusunda öğretmenlerin raporlarda eksik yazdıkları tamamlanacaktır.

7. İkinci çalıştay eğitiminde yeni etkinlikler uygulanacak ve öğretmenlerin de bu düşünce doğrultusunda etkinlikler yapmaları istenilecektir. Elde edilen sonuçlar bir raporda toplanıp bütün öğretmenlere elektronik ortamda iletilecektir. Böylece her öğretmenin uygulayabileceği

yeteri kadar etkinlik mevcut olacaktır. Öğretmenlerden belirledikleri bir günde kendileri ziyaret edileceği duyurularak o gün gönderilen etkinliklerden birini veya kendilerinin ürettiği bir etkinliği yapmaları rica edilecektir. Söz konusu ders gözlemleri görsel kayda alınacaktır.

8. Proje sürecinde ve sonuçtan elde edilenler rapor halinde hazırlanıp ulusal ve uluslar arası dergilere yayınlanmak üzere gönderilecektir.

4. BULGULAR

Yapılan çalışma, ikincil sosyalleşme yeri olarak bilinen okul ve özellikle de ergenlik dönemine denk olan ortaöğretimi kapsamaktadır. Bu dönemlerde öğrenciler kimlik problemleri yaşamakta, toplumsal kabule önem vermekte ve bu sebeple de eğitim-öğretim sürecinde sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Bu öğretim sürecinde öğretmene düşen görev sadece alanı ile ilgili öğretim yöntemi ve tekniklerini uygulamak değil, bununla birlikte öğrenci ile kurduğu iletişim, öğrencilerin gizil güçlerini fark etmesi ve ettirmesi, bunun için gerekli bilgi ve beceriye sahip olmasıdır. Burada dikkate alınması gereken diğer faktör ise akranlar arasındaki iletişimin önemidir. Çünkü her ne kadar öğretmen derste öğretim sürecini etkili kullanmak ve uygulamak istese de sınıftaki akranlar arasında o süreç esnasında ayrı bir süreç ve dünya oluşmaktadır. Bu sebeple öğrencilerin birbirlerini dinleyebilecekleri, ön yargılı davranışlar sergilemeyeceği ve dışlamayacağı/dışlanmayacağı bir iletişim ortamı sağlanmalıdır.

Cinsiyet ve bununla bağlantılı dersler, iletişim ve sosyalleşme ile ilgili çalışmalar UNESCO-Proje okulu olan Bielefeld Oberstufen Koleji'nde yer almakta ve dikkate değer çalışmalar içermektedir. Proje planında belirtildiği üzere projenin başlamasına takiben ilk iki ay içinde Almanya'da bu konu ile ilgili çalışmaların yapıldığı Üniversitelere ve okullara gidilip çalışmaların yerinde inceleneceği, okul ziyaretlerinde bulunulacağı ve onların raporlarının gözden geçirileceği vurgulanmıştı. Bu amaçla Şubat ayında önce Bielefeld'de bulunan UNESCO-Proje okulu ziyaret edilmiş, Dr. Stephan Holz ve Dr. Tuncer Cabadağ'ın lise öğrencilerine verdikleri Gender Kursları gözlemlenmiştir. Bu kurslarda kişilerin bireysel farklılıkları, beklentileri ve toplumun bireyden beklentileri üzerine etkinlikler yapıldığı gözlenmiştir. Yapılan çalışma bir makale, bir gazete haberi vs. üzerine olup önce heterojen grup çalışmaları yer almış daha sonra ise çalışmada yer alan bireyler karşı cinsiyetin rolünü üstlenerek kendi iddiasını savunmuştur. Şahıs aslında o düşüncüyü olumlu bulmasa da, rolü gereğince okuduğu kişinin düşüncelerini üstlendiği için onun davranışlarını zihninde canlandırmakta ve uygulamakla birlikte düşüncesini de karşı grup ne derse desin gerekçelendirerek savunmak zorunda kalmıştır. Kurs sonrasında Dr. Stephan Hahn ve Dr. Cabadağ ile yapılan görüşmeler sonucunda öğrencilerin ergenlik döneminde iken tabii olarak karşı cinse ilginin mevcut olacağı fakat bununla birlikte karşı cinsin dünyasının diğer cins için anlamsız bir bölge olduğundan birbirlerine ön yargılı da davrandıklarını belirtmişlerdir. Bu

sebepten dolayı, bu dönemlerde kızlar ağlayan, erkekler ise duygusuz olarak kalıplaştırılır. Heterojen grup çalışmaları ve karşı cinsin rollerinin üstlenilmesi her iki cins için şaşırtıcı olumlu tartışmalara yol açmıştır öyle ki bazen bir kız öğrencinin “ böyle düşünceli bir cevabı bir erkekten beklemezdim” demesine kadar gitmiştir.

Bu kursların özellikle ortaöğretim döneminde önemli bir yere sahip olduğu düşünülmekte ve benzer çalışmaların Türkiye’deki okullarda da yapılması olumlu sonuçlar katacağı düşüncesi oluşmuştur. Türkiye’deki ÖSS telaşı ve öğrencilerin kendi dünyasındaki ve çevrelerindeki baskı Almanya’da öğrencilerin Abitur telaşı ve toplumsal problemleri arasında büyük bir farklılık yer almamaktadır. Gerçek şu ki öğrenciler veya gençler hızla gelişen dünyaya ayak uydurmakta zorlanmakta ve psikolojik, sosyolojik problemler yaşamaktadırlar. Bu dönemlerde öğrencilerin sorunlarını ve kaygılarını paylaşacakları, her gün uğraştıkları çalışmalar dışında bir konuda düşüncelerini söyleyebilecekleri ve böylece de iletişim sorunlarını çözebilecekleri bir an’a ihtiyaç duymaktadırlar. Gözlemlerimizde Fizik, Kimya, Matematik vb dersler dışında öğrencilerin bir an için sosyal ve toplumsal gerçeklerle iç içe olup birlikte tartıştıkları, en önemlisi konuşabildikleri, bir ortama sahip oldukları için çok mutlu olmalarıydı.

Proje planında Bielefeld Üniversitesi’nde görev yapan ve UNESCO Oberstufen Kolejinin Performans sorumlusu olan Dr. Stephan Hahn ile görüşmelerde bulunulmuştur. Bir liseden beklentiler ne olmalıdır düşüncesinden hareketle öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda disiplinlerarası ders etkinliklerine ihtiyaç duyulduğu vurgulanmıştır. Öğrencilerin cinsel kimlikleri doğrultusunda derse ilginin de farklı olduğu ve akran öğretiminde kız ve erkekten oluşan grup çalışmalarına yer verilmesi gerektiğinin altı çizilmiştir. Dr. Stephan Hahn’ın Oberstufen Kolej’inde kendisinin bir Biyoloji öğretmeni ve okul pedagoğu ile birlikte uyguladığı “Temel Fen Bilimleri Öğretimi” adı altındaki bir çalışması bizimle paylaşılmış ve dökümanlar çalışmalarımızda faydalanmamız amacıyla sunulmuştur. Bununla birlikte, kolejin 2005-2010 tarihlerini kapsayan veriler de Türkiye’deki okullardan alacağımız sonuçlarla mukayese yapmamız amacıyla verilmiştir.

Cinsiyet ile derslere ilginin ilköğretimde başlamış olması sebebiyle Bielefeld Labor okulunda Dr. Christine Biermann ile görüşmede bulunulmuştur. Okulda öğretim sürecinde cinsiyetin önemi bu görüşmede derinlemesine irdelenmiş ve öğretim sürecinde cinsiyet adaleti üzerinde durulmuştur. Buna göre, başarılı bir öğretim süreci bireyin öğretime katılımı, dersin verimli işlenişi ve kurumun uyumlu işleyişine bağlıdır. Yapılan ders gözlemleri ve görüşmeler

sonucunda kızların Fen Bilimleri derslerinden Biyoloji'ye ilgi duydukları diğer derslerde iyi not alsalar da erkeklere özgü bir ders olarak gördükleri kendilerini daha çok düşüncelerini ifade edebilecekleri sözel derslere uygun gördükleri görülmüştür. Erkekler ise yabancı dil ve Almanca gibi derslere ilgi duymadıklarını teknik beceri gerektiren dersleri daha çok sevdikleri belirlenmiştir. Dr. Christine Birkmann'a göre pozitif bilimlerde sadece Matematik dersinin her iki cinsiyet için benimsenen derstir. Diğer dersler için gerek duyulduğunda bir konuda başarı oranı cinsiyet faktörü dikkate alındığında düştüğü gözlemlenirse homojen gruplardan oluşan etüt dersler işlendiği ve bu şekilde problemin üstesinden gelindiği kaydedilmiştir. Burada görülen, Labor okulunda homojen grup çalışmalarında da yer verilerek bireylerdeki derse olan ilgisizliği ortadan kaldırma çabasına girilmesi iken ortaöğretim kademesinde görev yapan uzmanların toplumun homojen bir yapıya sahip olmaması gerekçesiyle bu yöntemi önermemeleri ve

- a) Gender kurslarına başvurarak cinsiyetlerin birbirlerini anlamalarını, iletişimlerin güçlenmesini ve sosyalleşmelerini sağlamak
- b) Kendi cinsiyetlerine uygun gördükleri dersler ile benimseyemedikleri dersler arasında köprü vazifesi görecek konular oluşturmalarıdır.

Bu çalışma adı altında yapılan son görüşme Duisburg-Essen Üniversitesi'nde Dr. Silke Klos ve Eğitim Fakültesi'nde görev yapan Prof.Dr. Annemarie-Fritz Stratmann olup öncelikle kız öğrencilerin Fen ve Matematik derslerine olan ilgileri üzerinde çalışmalara ağırlık verilirken erkek öğrencilerin sosyalleşme ve öğretim sürecinde ihmal edildikleri, onların da kız öğrencilerinde olduğu gibi bir takım dersleri kendi cinsiyetlerine uygun görmedikleri için derslerden ve böylece de okuldan uzaklaştıkları görüldüğü bildirilmiştir. Cinsel kimliklerinde ergenlik döneminde meydana gelen biyolojik değişimin psikolojilerinde görüldüğü ve derslerde olduğu gibi akranları ile yaşadıkları sorunlarında yansımaları meydana geldiği vurgulanmıştır. Burada da tıpkı UNESCO-Proje okulunda olduğu gibi öğrencilere Gender kurslarında sosyal, kültürel konular verilmiş ve karşı cinsin rollerini üstlenerek verilen çalışmanın devamını kendilerinin oluşturmaları istenmiş. Bununla birlikte kız ve erkek öğrencilerin alan ve konu bazında ilgileri ve ilgisizlikleri irdelenip kız ve erkeklerin not dağılımları incelendikten sonra uygun düşebilecek köprü konular belirlenip heterojen grup çalışmaları yapılmıştır. Mesleki seçimlerde kızların ve erkeklerin cinsiyetlerinin meslekleri olarak gördükleri meslekleri seçmeleri ile meslek gruplarında homojene denilebilecek mesleklerin oluştuğu vurgulanmış, bunu önlemek adına Boys Days ve Girls Days adı altında

lise öğrencileri için çalıştaylar hazırlayıp farklı bölümlerde etkinlikler hazırlanmış. Seçilen bölümler heterojenliğin bozulduğu görülen meslek grupları olup hangi cinsiyet azınlıkta ise öğrenciler de ona göre seçilip bu bilim dalına gönderilmektedir. Yapılan anketlerde öğrencilerin ön yargılarında bir kırılma olduğu dikkate değer bir sonuç olmuş ve bu sebeple bu çalıştay günleri her dönem uygulanmıştır.

Şubat 2011’de ÖSS dağılımına göre Kayseri Merkez’den 5 okul belirlenmiş olup bu okullar sırasıyla Kayseri N. Mehmet Baldöktü Anadolu Lisesi, Kocasinan Sami Yangın Anadolu Lisesi, Melikgazi Necdet Taş Anadolu Lisesi, Kocasinan Ahmet Eren Anadolu Lisesi ve Kocasinan Anadolu Lisesi olarak belirlenmiş olup bu okullarda son 3 yılın ders geçme notlarının alınması, ders gözlemlerinde bulunulması, müdür, öğretmen ve öğrencilerle röportaj yapılması amacıyla İl Milli Eğitim Müdürlüğüne yazı yazılmıştır. Yapılan proje çalışmasının içeriğinin incelenmesi gerektiği ve bu sebeple de proje dosyasının gönderilmesi hususunda Mayıs ayında alınan cevap neticesinde projenin dördüncü ayında yapılması planlanan notların incelenmesi çalışması Eylül ayına sarkmıştır.

Hiçbir birey diğerinin tıpatıp aynısı değildir. Bu düşünce eğitim-öğretime aktarıldığında; her öğrencinin ilgisini, merakını uyandıracak ve giderecek, yeteneklerini ortaya çıkaracak tek tip ders düşünmenin imkânsız olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Bu durumda bir öğrencinin, örneğin matematik dersinden başarısız olmasının sebebi matematiksel zekâsının olmaması mı yoksa ilgi duyduğu bir konu veya ders ile disiplinler arası aktarım yapılmamış olması ile mi açıklanır. Bu düşünce son yıllarda yurt dışında üzerinde durulan ve çalışılan bir soru olup, birçok etkinliklerle cevaplar aranmaya çalışılmaktadır. Bu çalışmalardan biri Almanya’da Bielefeld Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi’nin ve bu Üniversiteye bağlı UNESCO Proje Okulu olan Bielefeld Oberstufen Koleji’nde yapılan çalışmalardır. Burada Gender Kursları’nda lise öğrencilerine, bireysel farklılıklar, beklentiler ve toplumun bireyden beklentileri üzerine etkinlikler yapılmaktadır. Bu çalışmalar sayesinde öğrenciler, duygu ve düşüncelerini iletebilecekleri bir ortama sahip olduklarından, birbirini anlayan, empati kurabilen bireyler olarak hızla gelişen ve değişen dünyada sosyalleşme sorunlarının da giderildiği görülmüş, böylece motivasyonlarının artmasıyla derslerde dikkate değer başarıya ulaşıldığı kaydedilmiştir. Yine aynı kurumda danışmanlık hizmeti veren Dr. Stephan Hahn, okuldaki sosyalleşmenin öğretime yansımaları üzerine durmuş ve “ bir lise’den beklentilerimiz nedir ?” sorusuna cevap ararken, öğrencilerin ilgi ve yetenekleri

doğrultusunda disiplinlerarası ders etkinliklerine ihtiyaç duyulduğunu vurgulamıştır. Çalışmalarında ve gözlemlerinde, öğrencilerin cinsel kimlikleri doğrultusunda derse veya mesleğe ilginin de farklı olduğunu ve akran öğretiminde üzerinde önemle durulması gerektiğini vurgulamıştır.

Aynı düşünce doğrultusunda Duisburg-Essen Üniversitesi'nde sosyalleşme, okul ve cinsiyet üzerine çalışmalar yapılmıştır. Okullarda yapılan mülakatlar ve ders gözlemleri sonucunda, erkeklerin daha çok bedensel güçlerini ortaya çıkarabilecekleri, derslerde kendilerini gösterirken ve doğa bilimlerine ilgi duyarken, kızların iletişim becerilerini geliştiren sosyal dersleri sevdikleri görülmüştür. Karşı cins ile yapılan kız erkek etkinlik çalışmalarında ise önce çekimser yaklaşmışlar, daha sonra ise birbirlerinin zayıf güçlerini geliştiren çalışmalar ortaya koymuşlardır. Dikkate değer bir diğer çalışma da öğrencilerin derslerde başarılı olmaları, o ders ile bağlantılı bir mesleğe eğilimin de olacağını göstermiyor olmasıdır. Örneğin, yapılan mülakatta bazı kız öğrencilerin Fizik dersini sevmediği halde derste başarılı oldukları tespit edilmiştir. Derslere cinsiyet ataması yapılması teklif edildiğinde bu kız öğrencilerin Fizik dersini erkeklere uygun ders olarak gördükleri belirlenmiştir. Bu ise, her ne kadar okullarda cinsiyetlere göre dikkate değer not dağılımları olmasa da cinsel kimliklerine göre düşüncelerde farklılıkların olduğu ve bu sebepten dolayı kız öğrencilerin makine mühendisliği gibi bir mesleği erkek mesleği olarak düşünürken anaokulu öğretmenliği de erkekler tarafından daha çok kız mesleği olarak görülmüştür.

Yapılan proje çalışmasının içeriğinin incelenmesi gerektiği ve bu sebeple de proje dosyasının gönderilmesi hususunda Mayıs ayında alınan cevap neticesinde projenin dördüncü ayında yapılması planlanan notların incelenmesi birinci ara raporunda belirtildiği üzere Eylül ayına sarkmıştı. Alınan izin doğrultusunda sırasıyla Kayseri N. Mehmet Baldöktü Anadolu Lisesi, Kocasinan Sami Yangın Anadolu Lisesi, Melikgazi Necdet Taş Anadolu Lisesi, Kocasinan Ahmet Eren Anadolu Lisesi ve Kocasinan Anadolu Lisesi'ne gidilip okul müdürleri ve rehber öğretmenlerle proje konusu ile ilgili bilgi paylaşımında bulunulmuştur. Görüşmeler neticesinde Kocasinan Anadolu Lisesi'nde görevli müdür haricinde diğer dört okulun müdürü öğrencilerin son üç yıla ait ders notlarını ve ÖSS tercihlerini paylaşmayı uygun bulmuştur. Bu doğrultuda yapılan istatistiksel çalışmalar;

BALDÖKTÜ ANADOLU LİSESİ

10. Sınıf Fen Bilimler 27-13kız-14 erkek

Dersler	Kız öğrenciler					Erkek Öğrenciler					Ortalamalar				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
Matematik	7	5	1	-	-	2	7	4	2	-	9	12	5		
Geometri	9	1	2	1	-	7	5	1	3	-	15	6	3	4	
Biyoloji	9	3	1	-	-	4	7	4	-	-	13	10	5	-	
Kimya	8	4	1	-	-	1	3	7	4	-	9	7	8	4	
Fizik	11	2	-	-	-	4	7	3	-	-	15	6	3	4	
Türk edebiyatı	1	9	3	-	-	-	5	8	2	-	1	14	11	2	
Dil ve anlatım	10	3	-	-	-	7	5	2	-	-	17	8	2	-	
Yabancı dil	5	1	6	1	-	1	3	1	10	-	6	4	7	11	
II. Yabancı dil	10	3	-	-	-	4	6	4	1	-	14	9	4	1	
T.C İnkılap tarihi ve Atatürkçülük	3	5	5	-	-	3	9	3	-	-	6	14	8	-	
Din kültürü ve ahlak bilgisi	13	-	-	-	-	12	3	-	-	-	25	3	-	-	-
Resim /müzik/beden eğ.	13	-	-	-	-	13	2	-	-	-	26	2	-	-	-
Felsefe	7	6	-	-	-	5	7	3	-	-	12	13	3		

- 10. sınıf dersler ile ilgili yapılan çalışmada kız öğrencilerin pozitif bilimlerde Matematik, Biyoloji ve Kimya gibi derslerde dikkate değer bir başarıya sahipken aynı başarının Fizik dersinde olmadığı görülmüştür. Erkeklerde ise Fizik, Tarih ve Beden Eğ. dersleri kız öğrencilerine göre üstün başarı gösterdikleri dersler olarak kaydedilmiştir.

11. Sınıf Fen Bilimler

Dersler	Kız öğrenciler					Erkek Öğrenciler					Ortalamalar				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
Matematik	7	5	1	-	-	2	7	4	2	-	9	12	5		
Geometri	9	1	2	1	-	7	5	1	3	-	15	6	3	4	
Biyoloji	9	3	1	-	-	4	7	4	-	-	13	10	5	-	
Kimya	8	4	1	-	-	1	3	7	4	-	9	7	8	4	
Fizik	11	2	-	-	-	4	7	3	-	-	15	6	3	4	
Türk edebiyatı	1	9	3	-	-	-	5	8	2	-	1	14	11	2	
Dil ve anlatım	10	3	-	-	-	7	5	2	-	-	17	8	2	-	
Yabancı dil	5	1	6	1	-	1	3	1	10	-	6	4	7	11	
II. Yabancı dil	10	3	-	-	-	4	6	4	1	-	14	9	4	1	
T.C İnkılap tarihi ve Atatürkçülük	3	5	5	-	-	3	9	3	-	-	6	14	8	-	
Din kültürü ve ahlak bilgisi	13	-	-	-	-	12	3	-	-	-	25	3	-	-	-
Resim /müzik /beden eğ.	13	-	-	-	-	13	2	-	-	-	26	2	-	-	-
Felsefe	7	6	-	-	-	5	7	3	-	-	12	13	3		
Trafik ve ilk yardım	10	3				4	10	2			14	13	2		
İletim ve tek(II.D)	13					15	1				28	1			
Kimya (Seç,I:D)	6	4	3			3	3	1							
Proje hazırlama(II D)	13					16					29				

- Yine 11. Sınıfta da 10. Sınıfta ulaşılan bulgulara denk sonuçlar görülmektedir. Burada yine kız öğrencilerin pozitif bilimlerde Matematik, Biyoloji ve Kimya gibi derslerde

dikkate değer bir başarıya sahipken aynı başarının Fizik dersinde olmadığı görülmüş, erkeklerde ise Fizik, Tarih ve Beden Eğitimi dersleri kız öğrencilerine göre üstün başarı gösterdikleri dersler olarak kaydedilmiştir. Bu yıl İletişim ve Tek. (II.D) dersinde erkek öğrencilerin yine kız öğrencilere kıyasla daha üstün başarıya sahip olduğu tespit edilmiştir.

12. Sınıf Fen bilimler

Dersler	Kız öğrenciler					Erkek Öğrenciler					Ortalamalar				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
Matematik	6	5	-	-	-	5	6	1	5	-	11	11	1	5	
Geometri	10	1	-	-	-	14	1	-	-	-	24	2			
Analitik geometri	2	5	4	-	-	5	2	5	4	-	7	7	10	4	
Biyoloji	11	-	-	-	-	13	3	-	-	-	24	3			
Kimya	5	5	1	-	-	6	3	2	5	-	11	8	3	5	
Fizik	2	7	2	-	-	3	5	-	8	-	5	12	2	8	
Türk edebiyatı	1	8	2	-	-	2	7	7	-	-	3	15	9		
Dil ve anlatım	11	-	-	-	-	16	-	-	-	-	27				
Yabancı dil	3	5	2	1	-	2	7	5	2	-	5	12	7	3	
II. Yabancı dil	11	-	-	-	-	8	4	4	-	-	19	4	4		
Coğrafya	11	-	-	-	-	16	-	-	-	-	27				
Din kültürü ve ahlak bilgisi	11					16					27				
Resim /müzik/beden eğ.	11					16					27				
Astronomi ve uzay bil.	11					16					27				

- 12. sınıfta erkek öğrencilerin Matematik, Geometri, Biyoloji ve Kimya derslerinde

diğer dönemlere göre ilerleme gösterdikleri ve hatta kız öğrencilerine göre Geometri, Biyoloji ve Kimya derslerinde daha başarılı oldukları gözlemlenmiştir. Bunun sebebinin ÖSS'ye hazırlık çalışmalarının yoğun olmasına ve meslek seçiminin artık belirginlik kazanmasına yorumlanmıştır. Çizim gerektiren Analitik Geometri dersi de yine erkek öğrencilerin daha başarılı olduğu bir ders olarak görülmektedir. Burada yine erkek öğrencilerde değişmeyen başarı Fizik dersi olmuştur. Ayrıca Coğrafya, Din Kültürü, Beden ve Astronomi yine erkeklerin başarı olduğu dersler arasında görülmüştür.

- 3 yıllık eğitim-öğretim sürecinde kız öğrencilerin yabancı dil dersine erkek öğrencilerden bir nebze daha ileride olduğu fakat ikinci yabancı dil dersinde erkek öğrencilerin mutlak daha başarılı olduğu belirlenmiştir. Bu ise yabancı dile verilen önemin az olduğu ve meslek seçiminin belirginleşmesi ile bu alan ile ilişkili olmayan disiplinlere de önemin azalması ile yorumlanmaktadır.

AHMET EREN ANADOLU LİSESİ

10. Sınıf Fen Bilimler 29:13 KIZ-16 ERKEK

Dersler	Kız öğrenciler					Erkek Öğrenciler					Ortalamalar				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
Matematik	1	8	3	1	-	2	3	9	2	-	3	11	1	3	
Geometri	3	5	6	-	-	4	5	2	3	-	7	10	8	3	
Biyoloji	6	7	-	-	-	5	6	5	-	-	11	13	5	-	
Kimya	3	7	3	-	-	2	7	4	4	-	5	14	6	4	
Fizik	3	6	4	-	-	3	5	5	3	-	6	11	9	3	
Türk edebiyatı	7	4	2	-	-	4	8	3	1	-	11	12	5	1	
Dil ve anlatım	5	6	1	1	-	1	4	1	2	-	6	10	1	3	
Yabancı dil	9	4	-	-	-	7	3	4	2	-	16	7	4	2	
II. Yabancı dil	2	1	-	-	-	11	5	-	-	-	14	9	4	1	
Tarih	9	3	1	-	-	14	2	-	-	-	23	5	1	-	
Coğrafya	6	7	-	-	-	2	10	4	-	-	8	17	4	-	
Din kültürü ve ahlak bilgisi	13	-	-	-	-	14	2	-	-	-	27	2	-	-	-
Sağlık Bil.	10	2	-	-	-	3	12	2	-	-	13	14	2	-	-
M. Güvenlik	13	-	-	-	-	13	3	-	-	-	6	3	-	-	
Demokrasi ve insan hakları	8	4	1	-	-	6	9	1			14	13	2		
Beden Eğ (Seçmeli)	13	-	-	-	-	16	-	-	-	-	29				

- Ahmet Eren Anadolu Lisesi'nde yapılan çalışmalar, 10. sınıfta erkek öğrencilerin Beden Eğitimi, Demokrasi ve İnsan Hakları, Milli Güvenlik, Din Kültürü ve Ahlak

Bilgisi ve Geometri gibi derslerde kız öğrencilere göre daha başarılı iken Matematik, Biyoloji, Kimya ve Fizik gibi pozitif bilimler ile ilgili derslerde kız öğrencilerin daha başarılı olmasıdır.

11. Sınıf Fen Bilimler

Dersler	Kız öğrenciler					Erkek Öğrenciler					Ortalamalar				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
Matematik	9	4	-	-	-	6	6	2	2	-	17	10	2	2	
Geometri	4	6	3	-	-	4	4	6	2	-	8	10	9	2	-
Biyoloji	6	5	2	-	-	3	9	4	-	-	9	14	6	-	
Kimya	5	7	1	-	-	2	6	4	4	-	7	13	5	4	
Fizik	3	6	4	-	-	3	5	5	3		6	11	9	3	
Türk edebiyatı	9	4	-	-	-	5	6	3	2	-	14	13	2		
Dil ve anlatım	10	3	-	-	-	6	10	-	-	-	16	13	-	-	
Yabancı dil	10	-	3	-	-	4	7	3	2	-	14	7	6	2	
II. Yabancı dil	12	1	-	-	-	13	3	-	-	-	25	4	-	-	
T.C İnkılap tarihi ve Atatürkçülük	9	1	-	3	-	2	8	6	-		11	9	6	3	
Din kültürü ve ahlak bilgisi	11	2	-	-	-	10	6	-	-	-	21	8	-	-	-
Resim /müzik/beden eğ.	13	-	-	-	-	16	-	-	-	-	29	-	-	-	-
Felsefe	9	-	4	-	-	3	8	5	-	-	12	8	9	-	-

- 11. sınıfta erkek öğrencilerde Matematik, Biyoloji, Kimya ve Fizik gibi pozitif bilimlerde gözlemlenen olumlu ilerleyiş neredeyse kız öğrencilerin başarısına denk bir başarı göstermiştir. 10.sınıfta kız öğrencilere kıyasla kaydedilen başarısızlığın adaptasyon sürecinin kız öğrencilere göre daha yavaş olduğu düşüncesini

oluşturmuştur. Bununla birlikte Beden Eğitimi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Yabancı Dil, Dil ve Anlatım gibi derslerde erkek öğrencilerin daha başarılı olduğu görülmüştür.

12. Sınıf Fen Bilimler

Dersler	Kız öğrenciler					Erkek Öğrenciler					Ortalamalar				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1					
Matematik	13	2	-	-	-	12	2	2	-	-	25	2	2		
Geometri	13	-	-	-	-	11	5	-	-	-	24	5	-		
Analitik Geometri	10	3	-	-	-	9	5	3	-	-	19	7	3		
Biyoloji	10	2	1	-	-	8	3	5	-	-	18	5	6		
Kimya	7	4	1	1	-	4	3	7	2	-	11	7	8	3	
Fizik	7	6	-	-	-	5	6	5	-	-	12	12	5		
Türk edebiyatı	10	3	-	-	-	4	10	2	-	-	14	13	2		
Dil ve anlatım	8	5	-	-	-	7	8	1	-	-	15	13	1		
Yabancı dil	13	-	-	-	-	16	-	-	-	-	29				
II. Yabancı dil	13	-	-	-	-	10	-	-	-	-	29				
Coğrafya	11	2	-	-	-	14	2	-	-	-	25	2	2		
Din kültürü ve ahlak bilgisi	11	-				16	-				29				
Resim /müzik/beden eğ.	13	-				16	-				29				
Mantık (seçmeli)	11	2				6	9	1			17	11	1		
Psikoloji	11	2				3	9	4			14	11	4		

- 12. sınıfta erkek öğrencilerde Analitik Geometri ve Biyoloji dersinde kız öğrencilere kıyasla daha üstün başarı gözlemlenirken, Matematik, Geometri, Fizik gibi derslerde

ise her iki cinsiyetin yakın sonuçlar aldığı kaydedilmiştir. Bu yıl, Psikoloji, Mantık, Beden Eğitimi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Coğrafya ve Yabancı Dil dersinde erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha başarılı olduğu belirlenmiştir.

SAMİ YANGIN ANADOLU LİSESİ

10. Sınıf Fen Bilimler 25:10 KIZ-15 ERKEK

Dersler	Kız öğrenciler					Erkek Öğrenciler					Ortalamalar				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
Matematik	7		3	-	-	5	8	2	-	-	10	11	2		
Geometri	6		4	-	-	1	13	1	-	-	7	17	1	-	
Biyoloji	4		4	2	-	9	3	3	-	-	13	7	5	-	
Kimya	9		1	-	-	8	4	3	-	-	17	5	3	-	
Fizik	6		4	-	-	2	10	3	-	-	8	14	3	-	
Türk edebiyatı	6		4	-	-	6	9	-	-	-	12	13	-	-	
Dil ve anlatım	9		1	-	-	11	4	-	-	-	20	5	-	-	
Yabancı dil	1		8	1	-	4	5	7	4	-	1	12	8	4	
II. Yabancı dil	10		-	-	-	15	-	-	-	-	25	-	-	-	
Tarih	6		4	-	-	7	8	-	-	-	13	12	-	-	
Coğrafya	3		6	1	-	3	10	2	-	-	6	16	3	-	
Din kültürü ve ahlak bilgisi	7		3	-	-	9	6	-	-	-	16	9	-	-	-
Sağlık Bil.	6		3	1	-	8	4	3	-	-	14	7	4		-
M. Güvenlik	10		-	-	-	15	-	-	-	-	25	-	-	-	
Beden eğ.(seç)	8		4	1	-	6	9	1			25	-	-		
Girişimcilik (seç)	10		-	-	-	15	-	-	-	-	25				

- Sami Yangın Anadolu Lisesi'nde 10.sınıf ders kayıtları dikkate alındığında kız öğrencilerin pozitif bilimlerde erkeklerden daha başarılı oldukları, fakat bu bilimlerden Matematik, Biyoloji ve Kimya derslerine erkek öğrenciler ile yakın başarı

notlara sahip oldukları görülmüştür. Erkek öğrencileri ise Yabancı dil, Tarih, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Milli Güvenlik, Sağlık Bilgisi, Beden Eğitimi ve Girişimcilik derslerinde daha başarılı oldukları belirlenmiştir.

11. Sınıf Fen Bilimler 28:13 KIZ-15 ERKEK

Dersler	Kız öğrenciler					Erkek Öğrenciler					Ortalamalar				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
Matematik	6		4	3	-	5	9	1	-	-	11	13	4	-	
Geometri	6		3	3	2	4	6	3	2	-	10	9	5	4	-
Biyoloji	5		6	2	-	5	4	-	6	-	10	10	2	6	
Kimya	8		5	-	-	8	7	-	-	-	16	12	-	-	
Fizik	2		5	3	3	2	4	5	3	-	4	9	8	6	
Türk edebiyatı	12		1	-	-	10	5	-	-	-	22	6	-		
Dil ve anlatım	13		-	-	-	15	-	-	-	-	28	-	-	-	
Yabancı dil	1		9	3	-	2	7	3	3	-	3	15	6	3	
II. Yabancı dil	13		-	-	-	13	2	-	-	-	26	2	-	-	
T.C İnkılap tarihi ve Atatürkçülük	2		6	5	-	4	10	1	-	-	4	10	1	-	
Din kültürü ve ahlak bilgisi	13		-	-	-	9	6	-	-	-	22	6	-	-	-
Resim /müzik/beden eğ.	13		-	-	-	15	-	-	-	-	28	-	-	-	-
Felsefe	7		5	-	-	9	7	-	-	-	16	12	-	-	-
Trafik ve ilk yar.	13					15					28				
Astronomi ve uzay bil.(Seç)	13					15					28				
Proje Hazı. (Seç)	13					15					28				

- Bu dönem erkek öğrencilerin Matematik ve Geometri derslerinde kız öğrencilere göre denk başarı düzeylerine sahip oldukları görülmektedir. Kimya, Biyoloji ve Fizik derslerinde ise başarı eşit düzeydedir. Yine Yabancı Dil, Tarih, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Beden Eğitimi, Trafik, Astronomi ve Proje hazırlık derslerinde erkek öğrencilerin daha başarılı oldukları gözlemlenmektedir.

12. Sınıf Fen Bilimler

Dersler	Kız öğrenciler					Erkek Öğrenciler					Ortalamalar				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1					
Matematik	4	5	2	2	-	-	5	6	5	-	4	10	8	7	
Geometri	10	2	1	-	-	9	5	2	-	-	19	7	3		
Analitik Geometri	6	5	1	1	-	3	5	6	-	-	9	10	7	3	
Biyoloji	9	3	1	-	-	5	5	4	2	-	14	8	5	2	
Kimya	5	7	-	-	-	5	7	4	1	-	10	14	4	1	
Fizik	2	7	1	3	-	1	4	6	5	-	3	11	7	8	
Türk edebiyatı	13	-	-	-	-	16	-	-	-	-	29				
Dil ve anlatım	7	6	-	-	-	7	8	1	-	-	14	14	1		
Yabancı dil	12	1	-	-	-	9	6	1	-	-	21	7	1		
II. Yabancı dil	13	-	-	-	-	16	-	-	-	-	29				
Din kültürü ve ahlak bilgisi	13	-				14	2				27	2			
Çağdaş Türk ve dünya tarihi(seç)	5	8				11	8				16	13			
Girişimcilik (seç)	13					16					29				
Diksiyon ve hitabet (seç)	13					16					29				
Resim /müzik/beden eğ.	13	-				16	-				29				
Bilgi ve teknoloji (seçmeli)	13					16		-			29				

- Bu yıl erkek öğrencilerde Geometri dersinde kız öğrencilere kıyasla daha üstün başarı gözlemlenirken kız öğrencilerin ise Matematik, Analitik Geometri ve Biyoloji derslerinde erkek öğrencilere kıyasla daha başarılı oldukları belirlenmiştir. Kimya ve Fizik derslerinde başarının denk olduğu kaydedilirken yine yabancı dil, Bilgi ve teknoloji, Beden Eğitimi, Girişimcilik, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri erkek öğrencilerin daha başarılı oldukları görülmüştür.

NEJDET TAŞ ANADOLU LİSESİ

10. Sınıf Fen bilimler 30:17 kız, 13 erkek

Dersler	Kız öğrenciler					Erkek Öğrenciler					Ortalamalar				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
Matematik	8	6	2	1	-	2	4	4	3	-	10	10	6	4	
Geometri	11	4	2	-	-	5	6	2	-	-	16	10	4	-	
Biyoloji	9	7	1	-	-	1	4	5	3	-	10	11	6	3	
Kimya	7	6	4	-	-	-	4	2	7	-	7	10	6	7	
Fizik	2	7	8	-	-	1	5	2	5	-	3	12	10	5	
Türk edebiyatı	17	-	-	-	-	6	6	1	-	-	13	6	1	-	
Dil ve anlatım	9	7	-	-	-	2	11	1	-	-	11	18	1	-	
Yabancı dil	15	2	-	-	-	3	7	1	2	-	18	9	1	2	
II. Yabancı dil	9	6	1	-	-	4	7	3	-	-	13	13	4	-	
Tarih	5	10	2	-	-	4	6	3	-	-	9	16	5	-	
Coğrafya	15	2	-	-	-	7	4	2	-	-	22	6	2	-	
Din kültürü ve ahlak bilgisi	17	-	-	-	-	13	-	-	-	-	30	-	-	-	-
Sağlık Bil.	15	3	-	-	-	7	5	-	-	-	22	8	-	-	-
M. Güvenlik	15	3	-	-	-	10	2	-	-	-	25	5	-	-	
Beden eğ.(seç)	16	2	-	-	-	2	1	-			28	2	-		
Proje hazırlama(seç)	17	-	-	-	-	3	1	-	-	-	30				

- Nejdet Taş Anadolu Lisesi'nin kayıtları incelendiğinde 10. Sınıf öğrenciler içerisinde kız öğrencilerin Matematik, Biyoloji ve Kimya derslerinde erkek öğrencilerden daha başarılı oldukları, Fizik dersinde başarının birbirine yakın olduğu ve Geometri dersinde erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha başarılı oldukları görülmüştür.

Bu okulda yabancı dil derslerinde kız öğrenciler erkek öğrencilerden daha başarılı notlar almıştır. Yine Proje hazırlama, Beden Eğitimi, Milli Güvenlik, Sağlık Bilgisi ve Coğrafya gibi derslerde kız öğrenciler erkek öğrencilere kıyasla daha başarılı oldukları belirlenmiştir.

11. Sınıf Fen Bilimler 29:17 KIZ-12 ERKEK

Dersler	Kız öğrenciler					Erkek Öğrenciler					Ortalamalar				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
Matematik	8	7	2	-	-	4	4	4	-	-	12	11	2	4	
Geometri	1	5	7	2	-	1	4	6	3	-	2	9	13	5	-
Biyoloji	9	8	-	-	-	2	5	5	-	-	11	13	5	-	
Kimya	7	6	1	-	-	1	5	4	2	-	8	11	5	2	
Fizik	3	4	7	3	-	-	2	5	5	-	3	6	12	8	
Türk edebiyatı	15	2				6	4	2			21	6	2	-	
Dil ve anlatım	11	6	-	-	-	1	11	-	-	-	29	-	-	-	
Yabancı dil	3	9	5	-	-	2	-	5	5	-	5	9	11	4	
II.Yabancı dil	9	8	-	-	-	2	4	4	2	-	11	12	4	2	
T.C İnkılap tarihi ve Atatürkçülük	4	12	1	-	-	2	6	2	2	-	6	17	3	2	
Din kültürü ve ahlak bilgisi	17	-	-	-	-	12	-	-	-	-	29	-	-	-	-
Resim / müzik/beden eğ.	16	1	-	-	-	11	1	-	-	-	29	-	-	-	-
Mantık	16	1	-	-	-	11	1	-	-	-	27	2	-	-	-
Felsefe	15	1	-	1	-	3	5	2	1		18	6	2	2	-
Trafik ve ilk yar.	15	2				10	2				29				

- Bu yıl da Felsefe, Beden, Dil ve Anlatım dersleri dışındaki bütün derslerde kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha başarılı oldukları kaydedilmiştir.

12. Sınıf Fen Bilimler 29: 16 kız 13 erkek

Dersler	Kız öğrenciler					Erkek Öğrenciler					Ortalamalar				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
Matematik	12	4	-	-	-	6	6	1	-	-	18	10	1	-	-
Geometri	6	10	-	-	-	2	9	2	-	-	8	19	2	-	-
Analitik geometri	7	8	2	-	-	2	3	5	2	-	9	10	7	2	-
Biyoloji	14	2	-	-	-	5	7	1	-	-	19	9	1	-	-
Kimya	14	3	-	-	-	5	6	1	-	-	19	9	1	-	-
Fizik	5	9	2	-	-	1	7	5	-	-	6	16	7	-	-
Türk edebiyatı	11	5	-	-	-	2	4	7	-	-	13	9	7	-	-
Dil ve anlatım	16	-	-	-	-	8	4	1	-	-	24	4	1	-	-
Yabancı dil	22	1	-	-	-	-	6	-	-	-	22	7	-	-	-
II. Yabancı dil	14	2	-	-	-	5	8	-	-	-	19	10	-	-	-
Din kültürü ve ahlak bilgisi	16	-	-	-	-	13	-	-	-	-	29	-	-	-	-
Coğrafya (seç)	15	1	-	-	-	12	1	-	-	-	27	2	-	-	-
Girişimcilik (seç)	13	-	-	-	-	16	-	-	-	-	29	-	-	-	-
Sosyoloji (seç)	16	-	-	-	-	13	-	-	-	-	29	-	-	-	-
Resim /müzik/beden eğ.	16	-	-	-	-	13	-	-	-	-	29	-	-	-	-
Astronomi ve uzay bil. (seç)	16	-	-	-	-	7	3	2	1	-	29	-	-	-	-

- Bu yıl dikkate değer bir farklılık, erkek öğrencilerin Matematik, Biyoloji ve Kimya

derslerinde kız öğrencilerden daha başarılı oldukları, Astronomi, Beden Eğitimi, Sosyoloji, Girişimcilik, Coğrafya, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinde eşit başarılarla sahip olduklarıdır.

Sonuç: Kayseri’de dört Anadolu Lisesi’nden alınan kayıtlara göre 10. sınıfta erkek öğrencilerin birçok derste kız öğrencilere kıyasla başarısız oldukları fakat ilerleyen eğitim-öğretim yıllarında bu eşitsizlik bazı derslerde dengelenmekte, bazılarında ise daha başarılı oldukları görülmektedir. Genel olarak Matematik dersi her iki cinsiyetin başarılı sonuçlar aldığı bir ders iken, Biyoloji, Fizik ve Kimya dersleri süreç içinde dengesizliği veya dengeyi beraberinde getirmektedir. Yapılan analizler Fizik ve Geometri gibi derslerin diğer pozitif bilimlerle paralel başarı niteliğinin göstermemesidir. Bununla birlikte Teknoloji ağırlıklı derslerde erkeklerde üstün başarı görülürken, Astronomi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Milli Güvenlik ve Tarih gibi dersler yine erkek öğrencilerin ağırlıklı başarı gösterdiği derslerden olduğu görülmektedir. Yapılan bu analizler doğrultusunda bir sonraki çalışma takvimine geçilmiştir.

Temmuz-Eylül 2011’de çalışma planında alınan sonuçlar neticesinde ders başarı notlarının alındığı öğrenci gruplarının ÖSS tercihlerinin gözden geçirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu düşünce doğrultusunda belirlenen dört Anadolu Lisesi’nde istatistiksel çalışma yapılmış öğrencilerin ÖSS tercihleri incelenmiştir. Elde edilen sonuç aşağıda verilmiştir:

Okullar Meslekler	SAMİ YANGIN ANADOLU LİSESİ		NEJDET TAŞ ANADOLU LİSESİ		BALDÖKTÜ ANADOLU LİSESİ		AHMET EREN ANADOLU LİSESİ	
	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek
Tıp	7	7	6	4	16	15	3	2
Diş Hekimliği	2	-	2	1	2	2	1	
Eczacılık	-	2	8	2	3	2	-	-
Hukuk	5	8	-	2	9	4	1	1
Elektrik-Elektronik Müh.	2	3	-	3	1	9	4	6
Mekatronik Mühendisliği	-	-	-	1	1	-	-	2
İnşaat Mühendisliği	-	4	-	3	-	4		
Biyomedikal Mühendisliği	-	-	3	2	2	1	-	2
Harita Mühendisliği	-	-	-	-	-	-	-	1
Makine Mühendisliği	1	1	1	1	-	1	-	2
Kimya Mühendisliği	1	-	-	-	2	-	-	-
Mimarlık	1	3	3	-	7		2	2
Eğitim	8	4	8	1	14	7	11	7
Fen-Edebiyat Fakültesi	-	1	3	-	-	1	3	1
Sağlık Bilimleri	6	1	6	1	8	3	4	1
İİBF ve Siyasal BF	-	3	3	5	2	5	4	8
Sivil Havacılık	-	1	-	-	-	2	-	-

Belirlenen okullarda kayıtlı öğrencilerin ortaöğretim sonunda ÖSS sınav tercih ve yerleştirme sonuçları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Bu tabloya bakıldığında öğretim sürecinde kız ve erkek öğrencilerin Matematik ve Biyoloji derslerindeki dengenin Tıp ve Diş Hekimliği Fakültelerinde benzer olup Eczacılık Fakültesi'nin kız öğrenciler tarafından tercih edildiği görülmektedir. Mühendislik Fakülteleri ise genelde erkek öğrenci grubuna hitap etmektedir. Buna göre Elektrik-Elektronik, Makine ve İnşaat Mühendisliği erkek rolünü üstlenmiş meslek gruplarından sayılmıştır. Hukuk Fakültesi'nde dengeli cinsiyet dağılımına rastlanırken İİBF ve Siyasal BF'lerde yine erkek öğrencilerinin ağırlıklı olduğu fakülteler arasında yer almaktadır. Eğitim Fakülteleri ve Sağlık Bilimler ise genelde kız öğrencilerine hitap eden meslek grupları olup kısmen yine erkek öğrencilerinin de tercihleri arasında oldukları görülmektedir. Bu durumda her ne kadar ortaöğretim aşamasında kız öğrencileri birçok alanda erkek öğrencilere göre başarılı olsalar da yine de meslek seçimlerinde cinsiyetlerinin rolleri hakim olup meslek seçimlerini belirlemektedir.

Tespit edilen bu sonuçlar doğrultusunda ortaöğretim öğrencilerine etkinlik tasarlamadan önce belirlenen okullarda 12. sınıf öğrencilerine meslek grupları ile ilgili mülakat yapılmasına karar verilmiştir. Oluşturulan mülakat soruları Matematik Öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinden bir grup ile birlikte gözden geçirilip okullarda uygulanmasına karar verilmiştir. Belirlenen sorular aşağıda sunulmaktadır:

1. Cinsiyet: Erkek ☐ Kız ☐

2. Ebeveynlerinizin eğitim durumunu belirtiniz:

Anne: Okur-yazar ☐ İlköğretim ☐ Ortaöğretim ☐ Lisans ☐ Lisansüstü ☐

Baba: Okur-yazar ☐ İlköğretim ☐ Ortaöğretim ☐ Lisans ☐ Lisansüstü ☐

3. Ebeveynlerinizin meslek gruplarını belirtiniz:

Anne:

Baba:

4. Aşağıda belirtilen dersleri ilginiz doğrultusunda numaralandırınız:

- a. Matematik ☐
- b. Beden Eğ. ☐
- c. Fizik ☐
- d. Tarih ☐
- e. Biyoloji ☐

5. Aşağıda belirtilen derslere kız veya erkek şeklinde cinsiyet ataması yapınız:

- a. Matematik : K ☐ E ☐
- b. Beden Eğ. : K ☐ E ☐
- c. Fizik : K ☐ E ☐
- d. Tarih : K ☐ E ☐
- e. Biyoloji : K ☐ E ☐

6. Aşağıdaki meslek gruplarını ilginiz doğrultusunda sıralayınız:

- a. Tıp ☐
- b. Hukuk ☐
- c. Siyasi Bilimler ☐
- d. Eğitim ☐
- e. Mühendislik ☐

7. İlginiz doğrultusunda sıraladığınız meslek gruplarında hangi Anabilim Dalı'nda görev yapmak isterdiniz, açıklayınız.

- a.
- b.
- c.
- d.
- e.

8. Aşağıda belirtilen meslek gruplarına kız veya erkek şeklinde cinsiyet ataması yapınız:

- a. Tıp : K ☐ E ☐
- b. Hukuk : K ☐ E ☐
- c. Siyasi Bilimler: K ☐ E ☐
- d. Eğitim : K ☐ E ☐
- e. Mühendislik : K ☐ E ☐

9. Meslek gruplarına yüklediğiniz cinsiyet rollerini gerekçelendirerek açıklayınız:

- a.
- b.
- c.
- d.
- e.

Hazırlanan mülakat soruları Kayseri N. Mehmet Baldöktü Anadolu Lisesi, Kocasinan Sami Yangın Anadolu Lisesi, Melikgazi Necdet Taş Anadolu Lisesi ve Kocasinan Ahmet Eren Anadolu Lisesi'nde toplam 71 öğrenci grubuna (52 kız ve 19 erkek) yöneltmiştir.

2. soru için elde edilen sonuç;

Uygulanan mülakatta lisans mezunu ebeveynlerden oluşan öğrenci grubunun, dağılımda çok küçük bir kesime karşılık geldiği belirlenmiştir.

		Okur-Yazar	İlköğretim	Ortaöğretim	Lisans	Lisansüstü
Kız öğrenci grubu	Anne	% 19.23	% 63.46	% 13.46	% 3.85	-
	Baba	% 11.54	% 30.77	% 30.77	%26.92	-
Erkek Öğrenci grubu	Anne	% 21.05	% 68.42	% 10.53	-	-
	Baba	% 5.26	% 42.1	%36.85	% 15.79	-

3. soru için elde edilen sonuç;

Kız öğrencilerden %94.23 ve erkek öğrencilerden %89.48 için ebeveynlerden annelerin ev hanımı olması bayanların ev ortamı dışında bir meslek tipi ile uğraşmadığı bir ortamda öğrencilerin büyüdüğü görülmektedir. Bu sebeple kadınlara sadece ev ve aile ile ilgilenen birey rolü yüklenmiştir.

		Ev Hanımı - Çiftçi	Memur	Serbest Meslek	İşçi-İşsiz	Emekli	Belirtilmemiş
Kız öğrenci grubu	Anne	%94.23 (Ev Hanımı)	% 1.92	-	-	%3.85	-
	Baba	% 3.85 (Çiftçi)	%36.53	%17.31	%13.46 (İşçi) %1.92 (İşsiz)	%23.08	%3.85
Erkek Öğrenci grubu	Anne	%89.48 (Ev Hanımı)	-	-	-	%5.26	% 5.26
	Baba	%10.53 (Çiftçi)	%26.32	% 15.78	% 10.53 (İşçi)	%26.32	%10.75

4. soru için elde edilen sonuç;

Erkek öğrenci grubu dikkate alındığında, en çok ilgi duyulan dersin matematik olduğu görülmektedir. Bu dersi Beden Eğitimi dersi takip etmektedir. Birinci sırada seçilen üçünü ders ise Tarih olarak belirlenmiştir.

Beşinci sırada belirtilen derslerin başına Fizik dersinin olduğu görülmektedir. Bu dersi sırasıyla Biyoloji, Tarih ve Beden Eğitimi takip etmektedir.

Erkek öğrenci grubu	Matematik	Beden	Fizik	Tarih	Biyoloji
1.sıra	%52.63	%36.84	-	%10.53	-
2. sıra	%15.79	%36.84	%5.27	%31.58	%10.52
3. sıra	%26.31	%10.53	%5.27	%42.1	%15.79
4. sıra	%5.27	%10.53	%26.31	%5.27	%52.62
5. sıra	-	%5.26	%63.15	%10.52	%21.07

Kız öğrenci grubunda da Matematik dersi birinci sırada yer alırken, erkeklerde üçüncü yüzdelerik dilimine sahip olan Tarih kızlarda ikinci en büyük yüzdelerik dilim olmuştur. Beden Eğitimi dersi ise, erkeklerden ikinci büyük yüzdelerik dilime sahipken, kızlarda beden eğitimi dersini birinci sırada seçen öğrenci grubu sadece %11.54 olmuştur. Bu dilimi %9.61 ile Biyoloji takip etmiştir.

Kız öğrenci grubu	Matematik	Beden	Fizik	Tarih	Biyoloji
1.sıra	%65.38	%11.54	-	%13.46	%9.62
2. sıra	%13.46	%26.92	%11.54	%36.54	%11.54
3. sıra	%13.46	%17.3	%9.62	%34.62	%25
4. sıra	%3.85	%23.08	%15.38	%9.62	%48.07
5. sıra	%3.85	%21.16	%63.46	%5.76	%5.77

5. soru için elde edilen sonuç;

Erkek öğrenci grubunun belirtilen derslere göre cinsiyet atamalarından elde edilen sonuç aşağıdaki tabloda verilmiştir. Buna göre, erkek öğrencilerin çoğunlukla kız olarak atadığı dersin Biyoloji dersi olduğu görülmektedir. Bunu Tarih ve eşit yüzdelerik dilimine sahip Fizik ve Matematik takip etmektedir. 4. soruda erkek öğrencilerin en sevmedikleri ders olarak Fizik dersini göstermiş olsalar da yine de %73.68 gibi bir oranla bu dersin erkek cinsiyeti rolüne sahip olduğunu iddia etmektedirler. Diğer derslerde de kız rolüne bir dersi atfetmenin düşük olmasının gerekçesi soru 3'e bağlanabilir. Burada, erkek öğrencilerin annelerinin mesleği

sorulduğunda %94.23 oranında ev hanımı cevabının alınmış olması ve bir erkek öğrencinin 5. Sorunun altına **“Kızlar elinin hamuru ile bu işlere kalkışmasın lütfen”** notunun yer alması erkek öğrencilerin bulundukları sosyal çevre neticesinde böyle yargılara sahip oldukları görülmüştür.

Erkek öğrenci grubu	Kız	Erkek	Kız ve Erkek
Matematik	%10.53	%52.63	%36.84
Beden	-	%84.21	%15.79
Fizik	%10.53	%73.68	%15.79
Tarih	%21.05	%57.9	%21.05
Biyoloji	%31.58	%31.58	%36.84

Kız öğrenci grubuna sorulan aynı soru için alınan cevap yine erkek öğrencilerinki kadar ilginç olmuştur. Matematik dersinin 4. soruda birinci sırada olması ile %44.23 bir oranla bu derse kız rolünün uygun görülmesi tutarlılık arz ederken ikinci sırada en çok ilgi duyulan derste Tarih dersinden sonra en yüksek yüzdelik dilime sahip olan Beden Eğitimi ise rol atamasına %80.3 gibi büyük bir oranla erkek rolünü almıştır. Fizik dersi her iki cinsiyetin ilgi duymadığı, ancak kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha başarılı oldukları bir ders olmasına rağmen yine rol atamasında Fizik dersi erkek dersi olarak tanımlanmıştır. Tarih dersi en çok sevilen ikinci ders olarak bu soru için %46.15’lik bir oranla kız dersi olarak belirtilmesi ile tutarlı sonuç vermiştir. Biyoloji dersi ise en yüksek oran ile kız dersi olarak tanımlanmıştır.

Kız öğrenci grubu	Kız	Erkek	Kız ve Erkek
Matematik	%44.23	%26.92	%28.85
Beden	%3.85	%80.3	%15.85
Fizik	%11.54	%69.23	%19.23
Tarih	%46.15	%38.46	%15.39
Biyoloji	%50	%26.92	%23.08

Yapılan meslek seçimleri ile 4. ve 5. soru mukayese edildiğinde her iki cinsiyetin sevdiği ve

cinsiyetine uygun olarak da gördüğü Matematik, Biyoloji ve Tarih derslerinin uzantısı olan Tıp ve Hukuk'taki homojen dağılım tutarlı sonuç vermiştir. Fizik ve Beden Eğitimi gibi dersler her iki cinsiyet için erkek rolünü almış dersler olup, mühendislik (İnşaat Mühendisliği) gibi meslek gruplarına erkek öğrencilerin ağırlıklı olarak seçtiği meslek grubuna uygun düşmektedir.

6. soru için elde edilen sonuç;

Erkek öğrencilerin ağırlıklı olarak ilgi duydukları meslek gruplarında başta Eğitim olmak üzere, daha sonra Siyasi Bilimler, Hukuk ve Tıp olduğu görülmüştür. 5. sırada yer alan meslek tercihlerinde en yüksek yüzdelik dilim Tıp, daha sonra Mühendislik olmuştur. Tıp Fakültesi ve mesleki zorluklar artık Tıp Fakültesi'ne tercihin azaldığını göstermektedir. Mühendislik ise mesleği icra ederken rekabet ortamı ve iş güvencesi gibi faktörlerden dolayı ilginin azaldığı meslek grupları olmuştur.

Erkek öğrenci grubu	Tıp	Hukuk	Siyasi Bilimler	Eğitim	Mühendislik
1. sıra	%15.79	%15.79	%26.32	%42.1	-
2. sıra	%26.32	%15.79	%31.58	%21.05	%5.26
3. sıra	%5.26	%47.37	%15.79	%15.79	%15.79
4. sıra	%5.26	%21.05	%10.53	%15.79	%47.37
5. sıra	%46.37	-	%15.78	%5.27	%31.58

Kız öğrencilerinde de erkek öğrencilerde olduğu gibi birinci sırada Eğitim Fakültesi yer almıştır. Erkek öğrencilerde ikinci yüksek yüzdelik dilim Siyasi Bilimler iken, kız öğrencilerde ikinci yüksek yüzdelik dilim Tıp Fakültesi olmuştur. Cinsiyete göre ders atamalarında Biyoloji dersinin kız rolünü almış olması kız öğrencilerin Tıp mesleğini tercih etmelerinde önemli bir rol olduğu düşünülmektedir. İkinci sırada en yüksek dilime sahip olan meslek Hukuk olmuştur. Bu ise kız öğrencilerde en çok ilgi duyulan ikinci dersin Tarih olması ile ilişkilendirilebilir. Burada dikkat çeken nokta, kız öğrencilerin %15.38'i ikinci sırada Mühendislik mesleğini seçmek isterken erkek öğrencilerde bu yüzdelik dilimin %5.26 olmasıdır. Erkek öğrencilerde olduğu gibi kız öğrencilerde de 3. Sırada en yüksek yüzdelik dilimi Hukuk almıştır. Diğer nokta ise erkek öğrencilerde kız öğrencilere kıyasla daha yüksek

fakat eşit yüzdeliğe sahip olan Eğitim ve Mühendislik kız öğrencilerde de eşit çıkmıştır. Erkek öğrencilerde 5. Sırada tercih edilen ve en yüksek yüzdelik dilime sahip olan Tıp, kız öğrencilerde üçüncü büyük yüzdelik dilime sahip olarak elde edilmiştir. Mühendisliğin yüzdeliği hem kız hem de erkek öğrencilerde yakın sonuçlar verirken, Siyasi Bilimlerin kız öğrenciler için 5. sırada ikinci yüksek yüzdeliğe sahip meslek olarak görülmesi, ancak erkek öğrencilerde ise %15.78 gibi bir dilimin 5. Sırada görmesi dikkate değer bir sonuç olmuştur.

Kız öğrenci grubu	Tıp	Hukuk	Siyasi Bilimler	Eğitim	Mühendislik	Yorumsuz
1.sıra	%28.85	%7.69	%3.85	%57.69	%1.92	-
2. sıra	%17.31	%36.54	%15.38	%13.46	%15.38	%1.93
3. sıra	%19.23	%28.85	%25	%9.62	%9.61	%7.69
4. sıra	%11.54	%9.62	%26.92	%7.69	%36.54	%7.69
5. sıra	%17.3	%9.63	%25	%7.69	%32.69	%7.69

7. soru için elde edilen sonuç;

Erkek öğrenciler belirtilen meslek gruplarında;

Tıp'ta: Genel Cerrah, Beyin Cerrahı, Kalp Cerrahı

Hukuk'ta: Sosyal Hukuk, Savcı, Ticaret Hukuku, Hakim

Siyasi Bilimler'de: Büyükelçi, Uluslar Arası İlişkiler, Siyaset, Diplomat, Kamu Yönetimi

Eğitim'de: Matematik Öğretmeni, Sınıf Öğretmeni, Coğrafya Öğretmeni, PDR, Sosyal Bilgiler Öğretmeni

Mühendislik'te: Endüstri Mühendisi, Bilgisayar Mühendisi, Makine Mühendisi, Çevre Mühendisi

gibi meslekleri tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Kız öğrenciler ise;

Tıp'ta: Beyin Cerrahı, Psikiyatr, Adli Tıp, Çocuk Hastalıkları, Fizik Tedavi, Kalp Cerrahı, Kadın Doğum, Göz,

Hukuk'ta: Hakim, İdari Yargı, Mali Hukuk, Medeni Hukuk, Avukat, Aile Hukuku

Siyasi Bilimler’de: Kaymakam, Uluslar arası İlişkiler, Kamu Yönetimi, Milletvekili,
Eğitim’de: Sınıf Öğretmeni, Özel Öğretim, PDR, Matematik Öğretmeni,
Mühendislik’te: Bilgisayar Mühendisliği, Tekstil Mühendisi, Makine Mühendisi,
Biyomedikal Mühendisi, Elektrik-Elektronik Mühendisi

Kız ve erkek öğrencilerin mesleki tercihlerinde benzerlikler gösteriyor özellikle Tıp ve Hukuk alanlarında kız öğrencilerin farklı Anabilim Dalları’na eğilimleri dikkat çekmiştir. Bunlar ise kız öğrencilerin 6. soruda birinci ve ikinci sırada yüksek bir dilime karşılık gelecek şekilde seçtikleri meslek grupları olmuştur.

8. soru için elde edilen sonuç;

Yapılan değerlendirmelerde erkek öğrencilerin %52.63’ü Tıp mesleğinin hem erkek hem de kızlar için düşünülebilen bir meslek olduğunu belirtmiştir. Yapılan mülakatta yine en yüksek yüzdeler Hukuk alanına hem kız hem de erkekler için rol yüklendiği görülmektedir. Ancak Siyasi Bilimler ve Mühendislik erkek öğrencileri için kendi cinslerine özgü birer meslek olarak kabul edilmektedir.

Erkek öğrenci grubu	Kız	Erkek	Kız ve Erkek
Tıp	%10.53	%36.84	%52.63
Hukuk	%21.05	%36.84	%42.11
Siyasi Bilimler	-	%84.21	%15.79
Eğitim	%31.58	%21.05	%47.37
Mühendislik	-	%89.47	%10.53

Kız öğrencilerden 8. Soru için elde edilen sonuç erkek öğrencilere kıyasla ilginç sonuçlar vermiştir. 7. soruda Tıp alanında erkeklerden daha çok çeşitli meslek grupları belirten ve erkeklerden alınan mülakat sonuçlarına göre kendileri ile eşit bir meslek olarak belirttikleri Tıp alanı için kız öğrencileri erkeklere özgü bir meslek olarak görmüştür. Benzer sonuç Hukuk mesleği için de elde edilmiştir. Siyasi Bilimler için elde edilen sonuç erkek öğrencilerin düşüncelerini destekler nitelikte olup kız öğrencilerin de bu meslek için erkek

rolünü uygun gördükleri tespit edilmiştir. Kız öğrenciler ise Eğitim alanının kız rolünü üstlendiği bir meslek olarak görmektedir ve sadece %21.15’lik bir dilim her iki cinsiyete uygun olduğunu belirtmektedir. Her ne kadar kız öğrencilerde mühendislik dalında çalışmak istedikleri çeşitli meslek grupları belirtilmiş olsa da yine bu mesleğin bir erkek mesleği olarak kabul edildiği %82.69 gibi yüksek bir dilim ile görülmektedir.

Kız öğrenci grubu	Kız	Erkek	Kız ve Erkek
Tıp	%26.92	%38.46	%34.62
Hukuk	%34.61	%42.31	%23.08
Siyasi Bilimler	%11.54	%69.23	%19.23
Eğitim	-	%78.85	%21.15
Mühendislik	%3.85	%82.69	%13.46

8. soru için elde edilen sonuç;

Erkek öğrencilerde %21.05’lik bir dilim yorum yapmak istemezken %10.53 oranında erkek öğrencilerin, mesleklere cinsiyet yüklenmemesi gerektiği, herkesin kabiliyeti, ilgisi ve isteği doğrultusunda meslek seçmesinin uygun olacağını belirtmiştir. Geri kalan yüzdelik dilim ise Siyasi Bilimlerin, kavgalı, gürültülü bir mesleğe yöneltmesi sebebiyle kızların bu mesleğe uygun olmadıklarını belirtirken Mühendisliğin ise ağır işlerinden dolayı bayanlara uygun bir meslek olmayacağını iddia etmiştir. Hukuk alanının ise bayanlara uygun görmelerinin gerekçesi kızların doğuştan konuşmaya meyilli yapıları oldukları olarak ifade edilmiştir. Yine bazı erkek öğrenciler, **“siyaset erkek işidir, kızlar bilmez”** düşüncesi ile kızların bu tür meslek gruplarına uygun olmadıklarını belirtirken mühendislik dalları için ise **“kızlar inşaat, makine gibi işler pek sevmezler”** şeklinde gerekçelendirmişlerdir. Diğer dikkate değer nokta, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre hem el becerisi hem de yaratıcı düşünce yönünden daha başarılı olduklarını iddia etmeleri ve bu yüzden bazı meslek gruplarının onlara uygun olmayacağını ifade etmişlerdir. Eğitim Bilimlerin kızlara daha çok uygun düşmesi ise kızların daha şefkatli yapıların olması ile gerekçelendirilmiştir.

Kız öğrencilerde %19.23 oranında bir dilim yorum yapmak istemezken, %7.69'luk bir dilim mesleklerde kız erkek ayrımının olmaması gerektiği her iki cinsiyetin bütün meslekleri icra edebilecek yetenekte olduklarını ifade etmişlerdir. Geriye kalan yüzdelik dilimde Tıp alanı bayanlara da uygun bir meslek olarak görüldüğü, ancak Siyasi Bilimler ve Mühendisliğin erkeklere uygun meslekler olduklarını belirtmişlerdir. Mühendislik alanında yine erkeklerin teknik işlerden daha iyi anladıkları, bendesel olarak da bayanlara göre daha iyi oldukları ve el becerilerinin de daha iyi olduğu ifade edilmiştir. Hukuk ve Eğitim'de ise kızların daha adil ve titiz oldukları için (özellikle eğitimde anaç duygulara sahip oldukları için uygun bir meslek olduğu) yine bayanlara uygun meslek olarak kabul ettikleri belirtilmiştir.

Bu mülakata göre alınan sonuç; her ne kadar kız ve erkek öğrenciler derslerde başarılı olsalar da meslek gruplarını yakinen tanımadıkları için bazı meslek gruplarına sosyal ve kültürel ortamın getirdikleri ön yargılardan dolayı yükledikleri roller vardır. Bu sebeple Aralık 2011-Ocak 2012 tarihlerde öğretmenlerle alınan sonuçlar tartışılmış ve elde edilen sonuçlar neticesinde uygun etkinlikler hazırlanmıştır.

Yurtdışında gözlem sonuçları ve elde edilen bilgiler Aralık ayında öğretmenlerle yapılan toplantıda paylaşılmıştır. Çalıştay niteliğinde bu toplantıda ayrıca okullarından alınan bilgiler, istatistiksel sonuçlar ve en önemlisi mülakat soruları ve cevapları gözden geçirilmiştir. Bu toplantıda mülakat sorularını kontrol eden ve uygulamasında yardımcı olan matematik öğretmenliği 3.sınıftan bir grup öğrencinin de katılımı olmuştur. Ulaşılan mülakat sonucuna göre öğretmenlere ve öğrenci grubuna alternatif etkinlik çalışmaları hazırlamaları önerilmiş ve 60 dakika süren hazırlık çalışmasından sonra her bir grup kendi etkinliğini gerekçelendirerek açıklamıştır. Buna göre, bir grupta uzun atlama ile ilgili bir konuda matematiğe yer verilmesi beden eğitimi dersini içeriğinin düzenlenmesi sonucunda erkek öğrencilerin ilgisinin olduğu bir konu kullanılarak matematiğe de ilginin oluşması sağlanacakken, kız öğrencilerde de beden eğitimi dersine karşı ilgi oluşması sağlanmaktaydı. Bu etkinlik çalışmasında heterojen öğrenci grupları oluşturulacak ve her iki cinsiyetin ilgisini çeken konunun yer alması sebebiyle birbirlerine yardım etmeleri amaçlanacaktır. Yine ilgi uyandıran bir diğer çalışma keşifler döneminde gemideki insanların dışlarının dökülmeye başlaması ile ilgili bir hikaye anlatılmaktadır. Burada kişilerin bir limana ulaşmaları ile

gemiye limon aldıkları ve bunların tüketimi ile diş etlerinde düzelme gözlemlendiği aktarılmıştır. Bu hastalığın ne olabileceği ve neden limonun bu hastalığı tedavi ettiği ile ilgili bir problemi öğrencilerin araştırarak, olayı açıklamaları istenmiştir. Burada keşifler ile ilgili bir hikâye ile başlanması erkek öğrencilerin tarihte kız öğrencilerden daha başarılı olmaları sebebiyle onların ilgisini çekecekken, olayda tıbbi bir vakanın da mevcut olması biyoloji dersinde kız öğrencilerin daha başarılı olması sebebiyle kız öğrencilerin de merakını uyandıracaktır.

Öğretmenlerin ve görevli öğrencilerin hazırladıkları etkinlik taslakları çoğaltılarak her öğretmenin söz konusu içerik ile ilgili branş öğretmeni ile etkinlikleri gözden geçirip daha sonra derste uygulamaları konusunda önerilerde bulunulmuştur.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

İzin alınan okullarda son iki yılın matematik ders notları incelenmiş, istatistiksel veriler elde edilmiş, okullarda yaşanan problemler ve derse yansımaları ile ilgili konularda müdürler ve öğretmenlerle görüşmelerde bulunulmuştur.

Alınan izinler doğrultusunda sırasıyla Kayseri N. Mehmet Baldöktü Anadolu Lisesi, Kocasinan Sami Yangın Anadolu Lisesi, Melikgazi Necdet Taş Anadolu Lisesi, Kocasinan Ahmet Eren Anadolu Lisesi ve Kocasinan Anadolu Lisesi'ne gidilip okul müdürleri ve rehber öğretmenlerle proje konusu ile ilgili bilgi paylaşımında bulunulmuş, görüşmeler neticesinde Kocasinan Anadolu Lisesi'nde görevli müdür haricinde diğer dört okulun müdürü öğrencilerin son üç yıla ait ders notlarını ve ÖSS tercihlerini paylaşmayı uygun bulmuştur. Bu doğrultuda yapılan istatistiksel çalışmalarda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir;

BALDÖKTÜ ANADOLU LİSESİ

1. 10. sınıf dersler dikkate alındığında kız öğrencilerin Matematik, Biyoloji ve Kimya gibi derslerde başarılı iken Fizik dersinde benzer bir başarıyı gösteremedikleri görülmüştür. Erkek öğrenciler ise Fizik, Tarih ve Beden Eğ. derslerinde kız öğrencilerine kıyasla daha başarılı olmuşlardır.

2. 11. sınıfta da 10. sınıfta ulaşılan bulgulara denk sonuçlar görülmüştür. Burada yine kız öğrencilerin pozitif bilimlerde Matematik, Biyoloji ve Kimya gibi derslerde dikkate değer bir başarıya sahipken aynı başarının Fizik dersinde olmadığı görülmüş, erkek öğrencilerin ise Fizik, Tarih ve Beden Eğitimi derslerinde kız öğrencilere göre üstün başarı gösterdikleri kaydedilmiştir. Bu yıl İletişim ve Tek. (II.D) dersinde erkek öğrencilerin yine kız öğrencilere kıyasla daha üstün başarıya sahip olduğu tespit edilmiştir.

3. 12. sınıfta erkek öğrencilerin Matematik, Geometri, Biyoloji ve Kimya derslerinde diğer dönemlere göre ilerleme gösterdikleri ve hatta kız öğrencilere göre Geometri, Biyoloji ve Kimya derslerinde daha başarılı oldukları gözlemlenmiştir. Bunun sebebinin ÖSS'ye hazırlık çalışmalarının yoğun olmasına ve meslek seçiminin artık belirginlik kazanmasına yorumlanmıştır. Çizim gerektiren Analitik Geometri dersi de yine erkek öğrencilerin daha

başarılı olduğu bir ders olarak görülmektedir. Burada yine erkek öğrencilerde değişmeyen başarı Fizik dersi olmuştur. Ayrıca Coğrafya, Din Kültürü, Beden ve Astronomi yine erkeklerin başarı olduğu dersler arasında görülmüştür.

4. 3 yıllık eğitim-öğretim sürecinde kız öğrencilerin yabancı dil dersine erkek öğrencilerden bir nebze daha ileride olduğu fakat ikinci yabancı dil dersinde erkek öğrencilerin mutlak daha başarılı olduğu belirlenmiştir. Bu ise yabancı dile verilen önemin az olduğu ve meslek seçiminin belirginleşmesi ile bu alan ile ilişkili olmayan disiplinlere de önemin azalması ile yorumlanmaktadır.

AHMET EREN ANADOLU LİSESİ

1. Ahmet Eren Anadolu Lisesi'nde yapılan çalışmalar, 10. sınıfta erkek öğrencilerin Beden Eğitimi, Demokrasi ve İnsan Hakları, Milli Güvenlik, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve Geometri gibi derslerde kız öğrencilere göre daha başarılı iken Matematik, Biyoloji, Kimya ve Fizik gibi pozitif bilimler ile ilgili derslerde kız öğrencilerin daha başarılı olmasıdır.

2. 11. sınıfta erkek öğrencilerde Matematik, Biyoloji, Kimya ve Fizik gibi pozitif bilimlerde gözlemlenen olumlu ilerleyiş neredeyse kız öğrencilerin başarısına denk bir başarı göstermiştir. 10.sınıfta kız öğrencilere kıyasla kaydedilen başarısızlığın adaptasyon sürecinin kız öğrencilere göre daha yavaş olduğu düşüncesini oluşturmuştur. Bununla birlikte Beden Eğitimi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Yabancı Dil, Dil ve Anlatım gibi derslerde erkek öğrencilerin daha başarılı olduğu görülmüştür.

3. 12. sınıfta erkek öğrencilerde Analitik Geometri ve Biyoloji dersinde kız öğrencilere kıyasla daha üstün başarı gözlemlenirken, Matematik, Geometri, Fizik gibi derslerde ise her iki cinsiyetin yakın sonuçlar aldığı kaydedilmiştir. Bu yıl, Psikoloji, Mantık, Beden Eğitimi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Coğrafya ve Yabancı Dil dersinde erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha başarılı olduğu belirlenmiştir.

SAMİ YANGIN ANADOLU LİSESİ

1. Sami Yangın Anadolu Lisesi'nde 10.sınıf ders kayıtları dikkate alındığında kız öğrencilerin pozitif bilimlerde erkeklerden daha başarılı oldukları, fakat bu bilimlerden Matematik, Biyoloji ve Kimya derslerine erkek öğrenciler ile yakın başarı notlara sahip oldukları

görülmüştür. Erkek öğrencileri ise Yabancı dil, Tarih, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Milli Güvenlik, Sağlık Bilgisi, Beden Eğitimi ve Girişimcilik derslerinde daha başarılı oldukları belirlenmiştir.

2. 11. sınıfta erkek öğrencilerin Matematik ve Geometri derslerinde kız öğrencilere göre denk başarı düzeylerine sahip oldukları görülmektedir. Kimya, Biyoloji ve Fizik derslerinde ise başarı eşit düzeydedir. Yine Yabancı Dil, Tarih, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Beden Eğitimi, Trafik, Astronomi ve Proje hazırlık derslerinde erkek öğrencilerin daha başarılı oldukları gözlemlenmektedir.

3. 12. sınıfta erkek öğrencilerde Geometri dersinde kız öğrencilere kıyasla daha üstün başarı gözlemlenirken kız öğrencilerin ise Matematik, Analitik Geometri ve Biyoloji derslerinde erkek öğrencilere kıyasla daha başarılı oldukları belirlenmiştir. Kimya ve Fizik derslerinde başarının denk olduğu kaydedilirken yine yabancı dil, Bilgi ve teknoloji, Beden Eğitimi, Girişimcilik, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri erkek öğrencilerin daha başarılı oldukları görülmüştür.

NEJDET TAŞ ANADOLU LİSESİ

1. Nejdet Taş Anadolu Lisesi'nin kayıtları incelendiğinde 10. Sınıf öğrenciler içerisinde kız öğrencilerin Matematik, Biyoloji ve Kimya derslerinde erkek öğrencilerden daha başarılı oldukları, Fizik dersinde başarının birbirine yakın olduğu ve Geometri dersinde erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha başarılı oldukları görülmüştür. Bu okulda yabancı dil derslerinde kız öğrenciler erkek öğrencilerden daha başarılı notlar almıştır. Yine Proje hazırlama, Beden Eğitimi, Milli Güvenlik, Sağlık Bilgisi ve Coğrafya gibi derslerde kız öğrenciler erkek öğrencilere kıyasla daha başarılı oldukları belirlenmiştir.

2. 11. sınıfta Felsefe, Beden, Dil ve Anlatım dersleri dışındaki bütün derslerde kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha başarılı oldukları kaydedilmiştir.

3. 12. sınıfta dikkate değer bir farklılık, erkek öğrencilerin Matematik, Biyoloji ve Kimya derslerinde kız öğrencilerden daha başarılı oldukları, Astronomi, Beden Eğitimi, Sosyoloji, Girişimcilik, Coğrafya, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinde eşit başarıya sahip olduklarıdır.

Sonuç: Kayseri’de dört Anadolu Lisesi’nden alınan kayıtlara göre 10. sınıfta erkek öğrencilerin birçok derste kız öğrencilere kıyasla başarısız oldukları fakat ilerleyen eğitim-öğretim yıllarında bu eşitsizlik bazı derslerde dengelenmekte, bazılarında ise daha başarılı oldukları görülmektedir. Genel olarak Matematik dersi her iki cinsiyetin başarılı sonuçlar aldığı bir ders iken, Biyoloji, Fizik ve Kimya dersleri süreç içinde dengesizliği veya dengeyi beraberinde getirmektedir. Yapılan analizler Fizik ve Geometri gibi derslerin diğer pozitif bilimlerle paralel başarı niteliğinin göstermemesidir. Bununla birlikte Teknoloji ağırlıklı derslerde erkeklerde üstün başarı görülürken, Astronomi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Milli Güvenlik ve Tarih gibi dersler yine erkek öğrencilerin ağırlıklı başarı gösterdiği derslerden olduğu görülmektedir. Yapılan bu analizler doğrultusunda bir sonraki çalışma takvimine geçilmiştir.

Temmuz-Eylül 2011 çalışma planında alınan sonuçlar neticesinde ders başarı notlarının alındığı öğrenci gruplarının ÖSS tercihlerinin gözden geçirilmesi gerektiği sonucuna varılmış, bu düşünce doğrultusunda belirlenen dört Anadolu Lisesi’nde istatistiksel çalışma yapılmış öğrencilerin ÖSS tercihleri incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda kız ve erkek öğrencilerin Matematik ve Biyoloji derslerindeki dengenin Tıp ve Diş Hekimliği Fakültelerinde benzer olup Eczacılık Fakültesi’nin kız öğrenciler tarafından tercih edildiği görülmüştür. Mühendislik Fakülteleri ise genelde erkek öğrenci grubuna hitap etmiştir. Buna göre, Elektrik-Elektronik, Makine ve İnşaat Mühendisliği erkek rolünü üstlenmiş meslek gruplarından sayılmıştır. Hukuk Fakültesi’nde dengeli cinsiyet dağılımına rastlanırken İİBF ve Siyasal BF’lerde yine erkek öğrencilerinin ağırlıklı olduğu fakülteler arasında yer almıştır. Eğitim Fakülteleri ve Sağlık Bilimler ise genelde kız öğrencilerine hitap eden meslek grupları olup, kısmen yine erkek öğrencilerinin de tercihleri arasında olduğu görülmüştür. Bu durumda her ne kadar ortaöğretim aşamasında kız öğrencileri birçok alanda erkek öğrencilere göre başarılı olsalar da yine de meslek seçimlerinde cinsiyetlerinin rolleri hakim olup meslek seçimlerini belirlemiştir.

Tespit edilen bu sonuçlar doğrultusunda ortaöğretim öğrencilerine etkinlik tasarlamadan önce belirlenen okullarda 12. sınıf öğrencilerine meslek grupları ile ilgili mülakat yapılmasına karar verilmiş, oluşturulan mülakat soruları Matematik Öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerinden bir grup ile birlikte gözden geçirilip okullarda uygulanmasına karar verilmiştir. Sorular ikinci

ara raporda ayrıntılı olarak verilmiştir. Hazırlanan mülakat soruları Kayseri N. Mehmet Baldöktü Anadolu Lisesi, Kocasinan Sami Yangın Anadolu Lisesi, Melikgazi Necdet Taş Anadolu Lisesi ve Kocasinan Ahmet Eren Anadolu Lisesi'nde toplam 71 öğrenci grubuna (52 kız ve 19 erkek) yöneltilmişti. Buna göre elde edilen sonuçlar;

1. Uygulanan mülakatta lisans mezunu ebeveynlerden oluşan öğrenci grubunun, dağılımda çok küçük bir kesime karşılık geldiği belirlenmiştir.

2. Kız öğrencilerden %94.23 ve erkek öğrencilerden %89.48 için ebeveynlerden annelerin ev hanımı olması bayanların ev ortamı dışında bir meslek tipi ile uğraşmadığı bir ortamda öğrencilerin büyüdüğü görülmektedir. Bu sebeple kadınlara sadece ev ve aile ile ilgilenen birey rolü yüklenmiştir.

3. Erkek öğrenci grubu dikkate alındığında, en çok ilgi duyulan dersin matematik olduğu görülmektedir. Bu dersi Beden Eğitimi dersi takip etmektedir. Birinci sırada seçilen üçünü ders ise Tarih olarak belirlenmiştir. Beşinci sırada belirtilen derslerin başına Fizik dersinin olduğu görülmektedir. Bu dersi sırasıyla Biyoloji, Tarih ve Beden Eğitimi takip etmektedir.

4. Kız öğrenci grubunda da Matematik dersi birinci sırada yer alırken, erkeklerde üçüncü yüzdellik dilimine sahip olan Tarih kızlarda ikinci en büyük yüzdellik dilim olmuştur. Beden Eğitimi dersi ise, erkeklerden ikinci büyük yüzdellik dilime sahipken, kızlarda beden eğitimi dersini birinci sırada seçen öğrenci grubu sadece %11.54 olmuştur. Bu dilimi %9.61 ile Biyoloji takip etmiştir.

5. Erkek öğrenci grubunun belirtilen derslere göre cinsiyet atamalarından elde edilen sonuç aşağıdaki şekilde olmuştur;

Erkek öğrencilerin çoğunlukla kız olarak atadığı dersin Biyoloji dersi olduğu görülmektedir. Bunu Tarih ve eşit yüzdellik dilimine sahip Fizik ve Matematik takip etmektedir. 4. soruda erkek öğrencilerin en sevmedikleri ders olarak Fizik dersini göstermiş olsalar da yine de %73.68 gibi bir oranla bu dersin erkek cinsiyeti rolüne sahip olduğunu iddia etmektedirler. Diğer derslerde de kız rolüne bir dersi atfetmenin düşük olmasının gerekçesi soru 3'e bağlanabilir. Burada, erkek öğrencilerin annelerinin mesleği sorulduğunda %94.23 oranında ev hanımı cevabının alınmış olması ve bir erkek öğrencinin 5. Sorunun altına ***“Kızlar elinin hamuru ile bu işlere kalkışmasın lütfen”*** notunun yer alması erkek öğrencilerin bulundukları sosyal çevre neticesinde böyle yargılara sahip oldukları görülmüştür.

6. Kız öğrenci grubuna sorulan aynı soru için alınan cevap yine erkek öğrencilerinki kadar

ilginç olmuştur. Matematik dersinin 4. soruda birinci sırada olması ile %44.23 bir oranla bu derse kız rolünün uygun görülmesi tutarlılık arz ederken ikinci sırada en çok ilgi duyulan derste Tarih dersinden sonra en yüksek yüzdelik dilime sahip olan Beden Eğitimi ise rol atamasına %80.3 gibi büyük bir oranla erkek rolünü almıştır. Fizik dersi her iki cinsiyetin ilgi duymadığı, ancak kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha başarılı oldukları bir ders olmasına rağmen yine rol atamasında Fizik dersi erkek dersi olarak tanımlanmıştır. Tarih dersi en çok sevilen ikinci ders olarak bu soru için %46.15'lik bir oranla kız dersi olarak belirtilmesi ile tutarlı sonuç vermiştir. Biyoloji dersi ise en yüksek oran ile kız dersi olarak tanımlanmıştır.

Yapılan meslek seçimleri ile 4. ve 5. soru mukayese edildiğinde her iki cinsiyetin sevdiği ve cinsiyetine uygun olarak da gördüğü Matematik, Biyoloji ve Tarih derslerinin uzantısı olan Tıp ve Hukuk'taki homojen dağılım tutarlı sonuç vermiştir. Fizik ve Beden Eğitimi gibi dersler her iki cinsiyet için erkek rolünü almış dersler olup, mühendislik (İnşaat Mühendisliği) gibi meslek gruplarına erkek öğrencilerin ağırlıklı olarak seçtiği meslek grubuna uygun düşmektedir.

7. Erkek öğrencilerin ağırlıklı olarak ilgi duydukları meslek gruplarında başta Eğitim olmak üzere, daha sonra Siyasi Bilimler, Hukuk ve Tıp olduğu görülmüştür. 5. sırada yer alan meslek tercihlerinde en yüksek yüzdelik dilim Tıp, daha sonra Mühendislik olmuştur. Tıp Fakültesi ve mesleki zorluklar artık Tıp Fakültesi'ne tercihin azaldığını göstermektedir. Mühendislik ise mesleği icra ederken rekabet ortamı ve iş güvencesi gibi faktörlerden dolayı ilginin azaldığı meslek grupları olmuştur.

Kız öğrencilerinde de erkek öğrencilerde olduğu gibi birinci sırada Eğitim Fakültesi yer almıştır. Erkek öğrencilerde ikinci yüksek yüzdelik dilim Siyasi Bilimler iken, kız öğrencilerde ikinci yüksek yüzdelik dilim Tıp Fakültesi olmuştur. Cinsiyete göre ders atamalarında Biyoloji dersinin kız rolünü almış olması kız öğrencilerin Tıp mesleğini tercih etmelerinde önemli bir rol olduğu düşünülmektedir. İkinci sırada en yüksek dilime sahip olan meslek Hukuk olmuştur. Bu ise kız öğrencilerde en çok ilgi duyulan ikinci dersin Tarih olması ile ilişkilendirilebilir. Burada dikkat çeken nokta, kız öğrencilerin %15.38'i ikinci sırada Mühendislik mesleğini seçmek isterken erkek öğrencilerde bu yüzdelik dilimin %5.26 olmasıdır. Erkek öğrencilerde olduğu gibi kız öğrencilerde de 3. sırada en yüksek yüzdelik dilimi Hukuk almıştır. Diğer nokta ise erkek öğrencilerde kız öğrencilere kıyasla daha yüksek fakat eşit yüzdeliğe sahip olan Eğitim ve Mühendislik kız öğrencilerde de eşit çıkmıştır.

Erkek öğrencilerde 5. Sırada tercih edilen ve en yüksek yüzdelik dilime sahip olan Tıp, kız öğrencilerde üçüncü büyük yüzdelik dilime sahip olarak elde edilmiştir. Mühendisliğin yüzdeliği hem kız hem de erkek öğrencilerde yakın sonuçlar verirken, Siyasi Bilimlerin kız öğrenciler için 5. sırada ikinci yüksek yüzdeliğe sahip meslek olarak görülmesi, ancak erkek öğrencilerde ise %15.78 gibi bir dilimin 5. Sırada görmesi dikkate değer bir sonuç olmuştur.

8. Erkek öğrenciler belirtilen meslek gruplarında;

Tıp'ta: Genel Cerrah, Beyin Cerrahı, Kalp Cerrahı

Hukuk'ta: Sosyal Hukuk, Savcı, Ticaret Hukuku, Hakim

Siyasi Bilimler'de: Büyükelçi, Uluslar Arası İlişkiler, Siyaset, Diplomat, Kamu Yönetimi

Eğitim'de: Matematik Öğretmeni, Sınıf Öğretmeni, Coğrafya Öğretmeni, PDR, Sosyal Bilgiler Öğretmeni

Mühendislik'te: Endüstri Mühendisi, Bilgisayar Mühendisi, Makine Mühendisi, Çevre Mühendisi

gibi meslekleri tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Kız öğrenciler ise;

Tıp'ta: Beyin Cerrahı, Psikiyatr, Adli Tıp, Çocuk Hastalıkları, Fizik Tedavi, Kalp Cerrahı, Kadın Doğum, Göz,

Hukuk'ta: Hakim, İdari Yargı, Mali Hukuk, Medeni Hukuk, Avukat, Aile Hukuku

Siyasi Bilimler'de: Kaymakam, Uluslar arası İlişkiler, Kamu Yönetimi, Milletvekili,

Eğitim'de: Sınıf Öğretmeni, Özel Öğretim, PDR, Matematik Öğretmeni,

Mühendislik'te: Bilgisayar Mühendisliği, Tekstil Mühendisi, Makine Mühendisi, Biyomedikal Mühendisi, Elektrik-Elektronik Mühendisi

Kız ve erkek öğrencilerin mesleki tercihlerinde benzerlikler göteriyor özellikle Tıp ve Hukuk alanlarında kız öğrencilerin farklı Anabilim Dalları'na eğilimleri dikkat çekmiştir. Bunlar ise kız öğrencilerin 6. soruda birinci ve ikinci sırada yüksek bir dilime karşılık gelecek şekilde seçtikleri meslek grupları olmuştur.

9. Yapılan değerlendirmelerde erkek öğrencilerin %52.63'ü Tıp mesleğinin hem erkek hem de kızlar için düşünülebilen bir meslek olduğunu belirtmiştir. Yapılan mülakatta yine en yüksek

yüzdelik dilimi Hukuk alanına hem kız hem de erkekler için rol yüklendiği görülmektedir. Ancak Siyasi Bilimler ve Mühendislik erkek öğrencileri için kendi cinslerine özgü birer meslek olarak kabul edilmektedir.

Kız öğrencilerden 8. Soru için elde edilen sonuç erkek öğrencilere kıyasla ilginç sonuçlar vermiştir. 7. soruda Tıp alanında erkeklerden daha çok çeşitli meslek grupları belirten ve erkeklerden alınan mülakat sonuçlarına göre kendileri ile eşit bir meslek olarak belirttikleri Tıp alanı için kız öğrencileri erkeklere özgü bir meslek olarak görmüştür. Benzer sonuç Hukuk mesleği için de elde edilmiştir. Siyasi Bilimler için elde edilen sonuç erkek öğrencilerin düşüncelerini destekler nitelikte olup kız öğrencilerin de bu meslek için erkek rolünü uygun gördükleri tespit edilmiştir. Kız öğrenciler ise Eğitim alanının kız rolünü üstlendiği bir meslek olarak görmektedir ve sadece %21.15’lik bir dilim her iki cinsiyete uygun olduğunu belirtmektedir. Her ne kadar kız öğrencilerde mühendislik dalında çalışmak istedikleri çeşitli meslek grupları belirtilmiş olsa da yine bu mesleğin bir erkek mesleği olarak kabul edildiği %82.69 gibi yüksek bir dilim ile görülmektedir.

10. Erkek öğrencilerde %21.05’lik bir dilim yorum yapmak istemezken %10.53 oranında erkek öğrencilerin, mesleklere cinsiyet yüklenmemesi gerektiği, herkesin kabiliyeti, ilgisi ve isteği doğrultusunda meslek seçmesinin uygun olacağını belirtmiştir. Geri kalan yüzdelik dilim ise Siyasi Bilimlerin, kavgalı, gürültülü bir mesleğe yöneltmesi sebebiyle kızların bu mesleğe uygun olmadıklarını belirtirken Mühendisliğin ise ağır işlerinden dolayı bayanlara uygun bir meslek olmayacağını iddia etmiştir. Hukuk alanının ise bayanlara uygun görmelerinin gerekçesi kızların doğuştan konuşmaya meyilli yapıları oldukları olarak ifade edilmiştir. Yine bazı erkek öğrenciler, **“siyaset erkek işidir, kızlar bilmez”** düşüncesi ile kızların bu tür meslek gruplarına uygun olmadıklarını belirtirken mühendislik dalları için ise **“kızlar inşaat, makine gibi işler pek sevmezler”** şeklinde gerekçelendirmişlerdir. Diğer dikkate değer nokta, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre hem el becerisi hem de yaratıcı düşünce yönünden daha başarılı olduklarını iddia etmeleri ve bu yüzden bazı meslek gruplarının onlara uygun olmayacağını ifade etmişlerdir. Eğitim Bilimlerin kızlara daha çok uygun düşmesi ise kızların daha şefkatli yapıların olması ile gerekçelendirilmiştir.

Kız öğrencilerde %19.23 oranında bir dilim yorum yapmak istemezken, %7.69’luk bir dilim mesleklerde kız erkek ayırımının olmaması gerektiği her iki cinsiyetin bütün meslekleri icra edebilecek yetenekte olduklarını ifade etmişlerdir. Geriye kalan yüzdelik dilimde Tıp alanı bayanlara da uygun bir meslek olarak görüldüğü, ancak Siyasi Bilimler ve Mühendisliğin

erkeklere uygun meslekler olduklarını belirtmişlerdir. Mühendislik alanında yine erkeklerin teknik işlerden daha iyi anladıkları, bensesel olarak da bayanlara göre daha iyi oldukları ve el becerilerinin de daha iyi olduğu ifade edilmiştir. Hukuk ve Eğitim’de ise kızların daha adil ve titiz oldukları için (özellikle eğitimde anaç duygulara sahip oldukları için uygun bir meslek olduğu) yine bayanlara uygun meslek olarak kabul ettikleri belirtilmiştir.

Bu mülakata göre alınan sonuç; her ne kadar kız ve erkek öğrenciler derslerde başarılı olsalar da meslek gruplarını yakinen tanımadıkları için bazı meslek gruplarına sosyal ve kültürel ortamın getirdikleri ön yargılardan dolayı yükledikleri roller vardır. Bu sebeple Aralık-Ocak 2011 ayında öğretmenlerle alınan sonuçlar tartışılmış ve elde edilen sonuçlar neticesinde uygun etkinlikler hazırlanmıştır.

Yurtdışında gözlem sonuçları ve elde edilen bilgiler Aralık ayında öğretmenlerle yapılan toplantıda paylaşılmış, Çalıştay niteliğinde bu toplantıda ayrıca okullarından alınan bilgiler, istatistiksel sonuçlar ve en önemlisi mülakat soruları ve cevapları gözden geçirilmiştir. Bu toplantıda mülakat sorularını kontrol eden ve uygulamasında yardımcı olan matematik öğretmenliği 3.sınıftan bir grup öğrencinin de katılımı olmuştur. Ulaşılan mülakat sonucuna göre öğretmenlere ve öğrenci grubuna alternatif etkinlik çalışmaları hazırlamaları önerilmiş ve 60 dakika süren hazırlık çalışmasından sonra her bir grup kendi etkinliğini gerekçelendirerek açıklamıştır. Buna göre, bir grupta uzun atlama ile ilgili bir konuda matematiğe yer verilmesi beden eğitimi dersini içeriğinin düzenlenmesi sonucunda erkek öğrencilerin ilgisinin olduğu bir konu kullanılarak matematiğe de ilginin oluşması sağlanacakken, kız öğrencilerde de beden eğitimi dersine karşı ilgi oluşması sağlanmaktaydı. Bu etkinlik çalışmasında heterojen öğrenci grupları oluşturulacak ve her iki cinsiyetin ilgisini çeken konunun yer alması sebebiyle birbirlerine yardım etmeleri amaçlanacaktır. Yine ilgi uyandıran bir diğer çalışma keşifler döneminde gemideki insanların dişlerinin dökülmeye başlaması ile ilgili bir hikaye anlatılmaktadır. Burada kişilerin bir limana ulaşmaları ile gemiye limon aldıkları ve bunların tüketimi ile diş etlerinde düzelme gözlemlendiği aktarılmıştır. Bu hastalığın ne olabileceği ve neden limonun bu hastalığı tedavi ettiği ile ilgili bir problemi öğrencilerin araştırarak, olayı açıklamaları istenmiştir. Burada keşifler ile ilgili bir hikâye ile başlanması erkek öğrencilerin tarihte kız öğrencilerden daha başarılı olmaları sebebiyle onların ilgisini çekecekken, olayda tıbbi bir vakanın da mevcut olması biyoloji dersinde kız öğrencilerin daha başarılı olması sebebiyle kız öğrencilerin de merakını

uyandıracaktır.

Öğretmenlerin ve görevli öğrencilerin hazırladıkları etkinlik taslakları çoğaltılarak her öğretmenin söz konusu içerik ile ilgili branş öğretmeni ile etkinlikleri gözden geçirip daha sonra derste uygulamaları konusunda önerilerde bulunulmuştur.

Buna göre proje takviminde 12.-13. ayında ve 14.-16. ayında planlanan çalışmalar ikinci ara raporunda belirtildiği üzere ikini 6 aylık çalışmalara yetişmiş olup projenin erken bitmesi için kalan çalışmalar projenin üçüncü 6 ayına yetişmesi için gayret edilmiştir.

Aralık 2011 tarihinde öğretmenlerle yapılan toplantıda yurt dışında gözlemlerde bulunan okullardan alınan sonuçlar ve gözlemler paylaşılmış, çalıştay niteliğinde bu toplantıda ayrıca okullarından alınan bilgiler, istatistiksel sonuçlar, mülakat soruları ve cevapları gözden geçirilmişti. Mülakat sonucuna göre öğretmenlere ve Matematik Öğretmenliği 3. sınıf öğrenci grubuna alternatif etkinlik çalışmaları hazırlamaları önerilmiş ve 60 dakika süren hazırlık çalışmasından sonra her bir grup kendi etkinliğini gerekçelendirerek açıklamıştı. Öğretmenlerin ve görevli öğrencilerin hazırladıkları etkinlik taslakları çoğaltılarak her öğretmenin söz konusu içerik ile ilgili branş öğretmeni ile etkinlikleri gözden geçirip daha sonra derste uygulamaları konusunda önerilerde bulunulmuştur. Şubat ve Mart aylarında çalışmalara katılan Matematik Öğretmenliği 3. sınıf öğrencileri ve öğretmenlerinin belirledikleri ortak günlerde Yrd. Doç. Dr. Fatma Bozkurt ve Öğr. Gör Seyhan Ekinci hazırlanan etkinlikleri gözlemek amacıyla okullara gitmiş ve etkinlikleri derslerde izlemişlerdir. Sınıf yönetimi hususunda hem görevli öğrenci hem de öğretmenlerde belirli sıkıntılar gözlemlenmiş olsa da 11. sınıf öğrencilerin, görevli lisans öğrencilerin ve öğretmenlerin ilgisini çeken etkinlik çalışmaları olduğunun gözlemlenmesi olumlu düşünceler yarattı.

Nisan ayında hazırlanan çalıştayda derslerde yapılan gözlemler sonucunda elde edilen bulgular tartışılmış ve tekrar yeni etkinliklerin tasarlanması ile derslerin yeniden gözlemleneceği belirtilmiştir. Aralık ayında ortak hazırlanan etkinliklere benzer etkinlikler bu sefer bireysel hazırlanmış ve çalıştayda her biri etkinliğini anlatırken mülakat sonuçlarını dikkate alarak açıklamıştır. Böylece hem bireysel etkinlik tasarlanması amaçlanırken hem de yönteme aşinalık kazanılarak etkinliği yürütürken oluşan sınıf yönetimindeki aksamaların giderilmesi amaçlanmaktaydı. Nisan sonu-Mayıs başında okullara yapılan ziyarette bir ders saati görevli öğrenci ve bir ders saati de görevli öğretmene düşecek şekilde tasarlanmıştır.

Matematik Öğretmenliği 3. sınıf öğrencilerde gözlemlenen sonuç, öğrencinin materyalleri oldukça güzel kullanarak ve mülakat sonuçlarını dikkate alarak etkinlik tasarlamış olması fakat sınıf kontrolünde halen problemler yaşıyor olmasıydı. Burada dikkate alınması gereken husus, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin 4. sınıfta Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerini alıyor olmaları ve bu sebeple görevli öğrencilerimizin sınıf hakimiyetinde doğal olarak sorun yaşamış olmasıdır. İkinci ders saatinde etkinliğe katılan öğretmenlerde gözlemlenen etkinlikler beklenenin üstünde yaratıcı olup yılların tecrübesi ve öğrencilerini de daha önceden tanıyor olmasından dolayı oldukça başarılı olmuştur. Etkinlikler bittikten sonra öğrencilerle yapılan görüşmelerde olumlu tepkiler alınmış, lisans yerleştirme sınavından dolayı dersane odaklı derslerini dinlediklerini fakat bu sefer derste zevk aldıklarını belirtmişlerdi.

Proje boyunca yapılan çalışmalar raporlaştırılmış, Haziran'ın sonuna kadar öğretmen ve öğrencilerin de kendi raporlarını hazırlayıp ulaştırmaları rica edilmiştir.

Proje süresince yapılan çalışmalar, elde edilen bulgular, etkinlikler ve alınan dönütler ulusal bir dergide yayınlanmak üzere yazılıyor olup **FBA-11-3421** kodlu Normal Araştırma Projesi'nin yürütülmesinde Erciyes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Koordinasyon Biriminin sağladığı desteğe teşekkürlerimizi belirtmek üzere gönderilecektir.

KAYNAKLAR

1. M. Koştaş, Sosyalleşme (Socialisation), A.Ü.İ.F. Dergi, C.XXIX, Ankara, 1987, s.329-334.
2. J.M. Starr, The Generation of Social Change: New Perspectives on Youth Movements in Modern History, Paper presented at the Annual Meeting of the American Anthropological Association, New York, 1980, s.47.
3. Ç. Kağıtçıbaşı, Yeni İnsan ve İnsanlar, Evrim Yayınevi, 2005, s.325-327.
4. H.-S. Lin, The Determinants of the timing of First Marriage for Woman in Taiwan, Dissertation (PhD), University of Michigan, 1988, s.211.
5. Oberstufen-Kolleg an der Bielefeld Universität, Pädagogik, http://www.uni-bielefeld.de/OSK/NEOS_Versuchsschule/Ausbildung/Studienfaecher/Paedagogik/index.html.
6. S. Holz, Oberstufen-Kolleg Bielefeld, Forschungs-und Entwicklungsplan 2006-2008, Bielefeld 2006.
7. S. Hahn, Kompetenzerwerb und Identitätsentwicklung im Sozialisationskontext “Schule”, 2008.
8. S. Hahn, Wissenschaftspropädeutik: Der ‚kompetente‘ Umgang mit Fachperspektiven. In: Keuffer, Josef/ Kublitz-Kramer, Maria (Hrsg.): Was braucht die Oberstufe? Weinheim und Basel: Beltz Verlag, 2008.
9. S. Hahn, Auf der Suche nach produktiver Irritation. Oder: Was bringt die Bildungsgangforschung der politischen Bildung? In: kursiv – Journal für politische Bildung, Themenheft: Subjektspuren – Perspektiven der Bildungsgangforschung, 2007.
10. S. Boller et al, Kompetenzen für das fächerübergreifende Arbeiten in der Oberstufe. In: TriOS 2007 (2), S. 15-23.
11. S. Boller et al., Orientierungsrahmen für die Konzeption, Durchführung und Evaluation fächerübergreifender Grundkurse in der Hauptphase. In: TriOS 2007 (2), S. 25-34.
12. S. Hahn, Identitätsarbeit und Demokratie-Lernen. Die Perspektive einer systemtheoretisch informierten Bildungsgangforschung im Lernfeld Gesellschaft, Verlag Barbara Budrich Opladen, 2007.
13. S. Hahn, D. Van de Wetering, Studienfachwahl am Oberstufen-Kolleg. Motive und Profile der Jahrgänge 2003-2005. In: TriOS 2007 (1), S. 37-74.
14. S. Boller, Kontrastierung von Fachperspektiven. Fallstudie zu fächerübergreifenden

Kompetenzen. In: TriOS 2006 (1), S. 57-81.

15. S. Hahn, C., Welniak, Möglichkeitsdenken und differenzorientiertes Demokratie-Lernen.
In: Jansen, M./ Römling, A. (Hg.): K(l)eine Helden? Förderung von Jungen in Schule und außerschulischer Pädagogik. (= POLIS 44 Analysen - Meinungen - Debatten). Wiesbaden, 2005, S. 34-52.
16. D. Cüceloğlu, yeniden İnsan İnsana, remzi Kitapevi, İstanbul, 1993.
17. K. Açıkgöz, Eğitimde Etkili Yönetici Davranışları, Kanyılmaz Matbaası, 1. Baskı İzmir, 1994.
18. S. Hahn, Gelegenheitsstrukturen zum Kompetenzerwerb und zur Identitätskonstitution.
Ein Kontextualisierungskonzept bildungsgangbezogener Lernprozesse. In: Schenk, B. (Hg.): Bausteine einer Bildungsgangtheorie. Opladen 2005: 91-107 (VS Verlag für Sozialwissenschaften).
19. S. Hahn, Zum Gegenstand der Bildungsgangforschung - empirische Fragestellungen für eine Theorie "subjektiver Entwicklungsaufgaben". In: Trautmann, M. (Hg.): Entwicklungsaufgaben im Bildungsgang. Opladen 2004: 167-186 (VS Verlag für Sozialwissenschaften).
20. S. Hahn, Bildungsgangforschung. Graduiertenkolleg des Fachbereichs Erziehungswissenschaft der Universität Hamburg. In: Die Deutsche Schule 96 (1), 2004, s. 116-118.
21. S. Hahn et al, Demokratie lehren und lernen. Fallanalysen zur Strukturierung von Prozessen des Demokratielernens in offenen Lernumwelten (Online:
http://www2.erzwiss.uni-hamburg.de/personal/welniak/Lehren_in_demokratischen_Lernumwelten.pdf).
22. M. Ziegler, Sozialisation und Benachteiligung von Jungen in der Schule, Helmut Schmidt Universität, Tez Çalışması, 2003.
23. A. Brake, H. Bremer, Duisburg-Essen Universität, FB Bildungswissenschaften, Institut für Berufs-und Weiterbildung, Semianrbeit 2009.
24. K. Hurrelmann, Einführung in die Sozialisationstheorie, Weinheim, Bassel 1993.
25. K.-J., Tillmann, Sozialisationstheorien, Reinbeck, 2000.
26. H. Bublitz, Geschlecht in Korte/Schäfers (Hrsg.), Einführung in Hauptbegriffe der Soziologie, Opladen 2002.
27. P. Zimmermann, Grundwissen Sozialisation, Opladen 2003.

28. A. Brake, H. Bremer, Alltagswelt Schule. Die soziale Herstellung schulischer Wirklichkeiten, Weinheim und München 2009.
29. E.E. Maccoby, Psychologie der Geschlechter. Sexuelle Identität in den verschiedenen Lebensphasen, Stuttgart 2000.
30. G. Steins, Geschlechterstereotype in der Schule. Realität oder Mythos. Anregungen aus und für die schulische Praxis, Lengerich 2008.
31. G. Steins, Identitätsentwicklung. Wie Mädchen zu Frauen werden und wie Jungen zu Männern, 3.überarb. Aufl., Lengerich 2008.